

Pimander de potestate et sapientia Dei / [Hermes].

Contributors

Hermes, Trismegistus.
Ficino, Marsilio, 1433-1499.

Publication/Creation

Venice : L. Dominici, 1481.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ce6w5cj8>

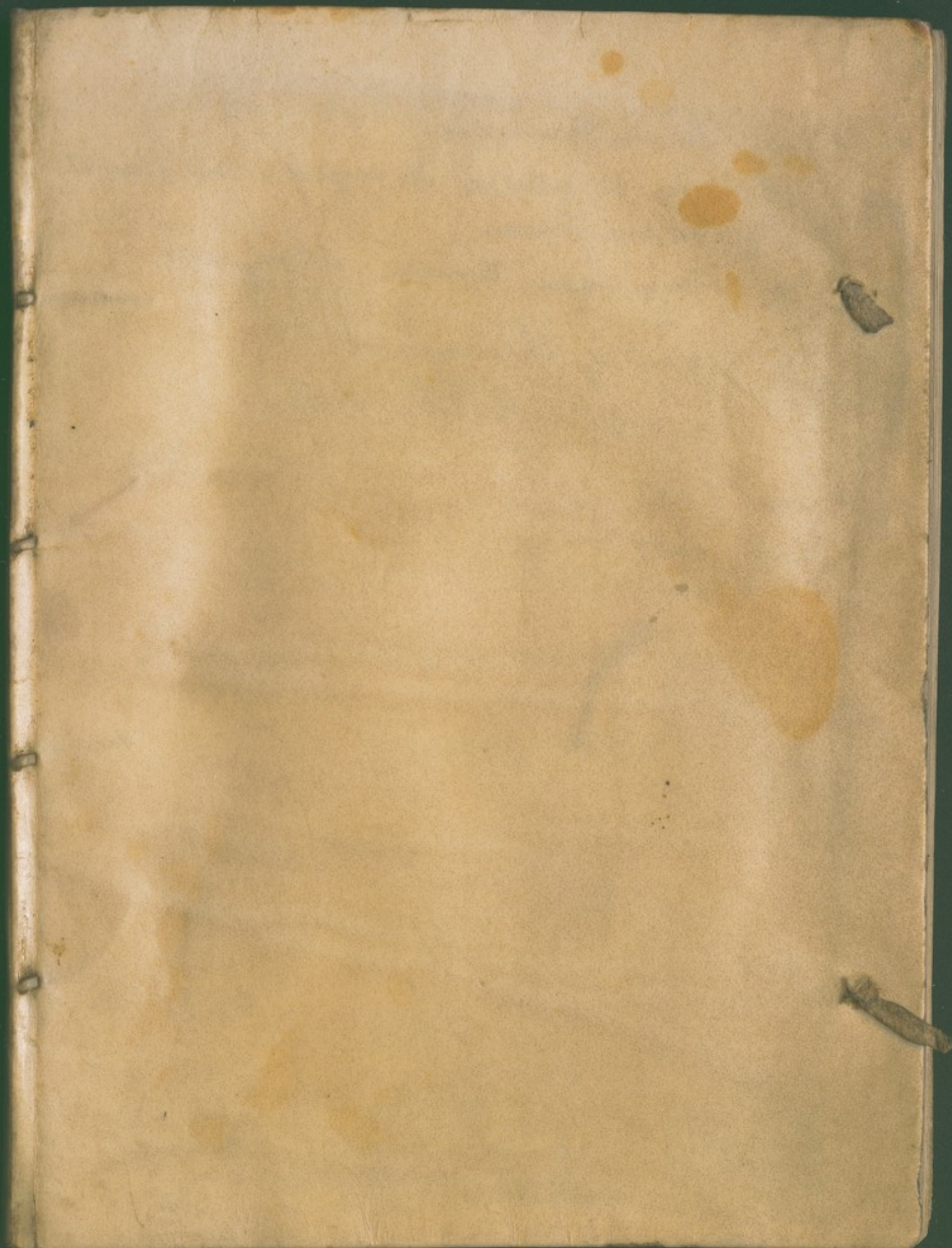
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

vern

Case 2.b.11.

Hermes Trismegistus

Primer de potestate et sapientia Dei. [Translated
by Marsilius Ficinus.]

Venice: Lucas Dominici. 15 May, 1481

one of the earliest
books with title page.

am 8458

Wm 4490

BM V, 280

Mercurius Tresmegistus 9A (33) 2.0667

Hain. Copinger 8458

Proctor 4490

256

~~Mercurius Tresmegistus~~

Venice, Luca di Domenico, 1481

Ihermes [Mercurius] Tresmegistus

Venice 1481

Hain 8458

Proctor 4490

yl. S.
296 b. 08

69
Tu quicumq; es : qui hæc legis : siue grāmaticus : si
ue orator : seu philosophus : aut theologus : scito :
Mercurius Trismegistus sum : quem singulari mea
doctrina & theologica : ægyptii prius & barbari : mox
Christiani antiqui theologi : ingenti stupore atoni
ti admirati sunt . Quare si me emes : & leges : hoc
tibi erit cōmodi : quod paruo ære comparatus sū
ma te legentem uoluptate : & utilitate afficiam . Cū
mea doctrina cuicumq; aut mediocriter erudito : aut
doctissimo placeat . parce oro : si uerum dicere nō
pudet : nec piget . Lege modo me : & fatebere nō
mentitum : sed si semel leges : rursus releges : & cæ
teris consules : ut me emant : & legant . Bene Vale

LYCAS DOMINICI . F . VENETVS MI
RA IMPRIMENDI ARTE PRAEDI
TVS HOC MERCVRII TRIS
MEGISTI DIVINVM OPVS
IMPRESSIT .
: VENETIS .

.M. CCCG . LXXXI . XV . MAII

ARGVMENTVM MARSILII FIGINI FLO
RENTINI IN LIBRVM MERCVRII TRIS
MEGISTI AD COSMVM MEDICEM
PATRIAE PATREM.

O tempore : quo Moyſes natus eſt
floruit Achlaſtaſtolog⁹ Promethei
phifici frater. ac maternus auus ma
ioris Mercurii: cuius nepos fuit Mer
curius Trismegiftus. Hoc autem de
illo ſcribit Auguſtinus: Quāq̃ Cicero atq; Lactan
tius: Mercurios quinq; per ordinem fuiſſe uolunt
quintumq; fuiſſe illum qui ab ægiptiis : a
græcis autem Trismegiftus appellatus eſt. Hunc af
ſerunt occidiſſe argum: ægiptiis præfuiſſe: eiſq; le
geſ: ac litteras tradidiſſe. Litterarum uero caracte
reſ in animalium arborumq; figuris inſtituiſſe. Hic
in tanta hominum ueneratione fuit: ut in deorum
numerus relatus ſit. Tempſa illius numiniſ cōſtruc
ta q̃ plurima. Nomen eiꝯ proprium: ob reueren
tiam quandam pronuntiare: uulgo ac temere non
licebat. Primus anni menſis: apud ægiptioſ nomi
ne eiꝯ cognominatur. opidū ab eo cōditur: quod
etiam nunc græce nominatur .i.
Mercurii ciuitas. Trismegiftum uero. i. ter maximū
nuncuparunt. quoniam & philoſophuſ maximuſ
& ſacerdoſ maximuſ: & rex maximuſ extitit. Moſ

enim erat ægyptiis (ut Plato scribit) ex philosopho-
rum numero sacerdotes : ex sacerdotum cetu regē
eligere . Ille igitur quemadmodū acumine atq; doc-
trina : philosophis omnibus antecesserat : sic sacer-
dos inde constitutus . sanctimonia uitæ : diuinorū
q; cultu : uniuersis sacerdotibus præstitit . ac demū
a deptus regiam dignitatem : administratione legū
rebusq; gestis superiorum regum gloriam obscura-
uit . ut merito ter maximus fuerit nuncupatus . Hic
inter philosophos primus : a phisicis ac mathemati-
cis : ad diuinorum contēplationem se contulit . Pri-
mus de maiestate dei : demonum ordine : animarū
mutatiōibus : sapiētissime disputauit . Primus igit
theologiæ appellatus est auctor . eū sequutus Or-
pheus : secūdas antiquæ theologiæ partes obrinuit
Orphei sacri iniciatus ē Aglaophemus . Aglaophe-
mo successit in theologia Picthagoras : quē Philola-
us sectatus ē Diui Platonis nostri præceptor . Itaq;
una priscae theologie undiq; sibi consona secta ex
theologis sex : miro quodam ordine conflata est : ex
ordia sumens a Mercurio : a Diuo Platone penitus
absoluta . Scripsit autem Mercurius libros : ad diui-
narum rerū cognitionē pertinētes q̄ plurimos . In q̄
bus proh deus immortalis : quam archana myste-
ria : quam stupenda panduntur oracula . ne ut phi-
losophus tantum : sed ut propheta sæpenumero lo-
quitur : canitque futura . Hic ruinam præuidit pri-
scae religionis . hic ortum nouæ fidei : hic aduentū

christi: hic futuri iudicium: resurrectionem seculi:
beatorum gloriam: supplicia peccatorum. Quo
factum est: ut Aurelius Augustinus dubitaue
rit: peritia ne syderum: an reuelatione demonum
multa protulerit. Lactantius autem illum inter
sybillas: ac prophetas connumerare non dubitat
E multis denique Mercurii libris: duo sunt diui
ni præcipue. unus de uoluntate diuina: alter
de potestate & sapientia dei. Ille Asclepius: hic
Pimander inscribitur. Illum Apuleius Platoni
cus latinum fecit. Alter usque ad hæc tempora re
stitit apud græcos. At nuper: ex macedonia in
Italiam aduectus: diligentia Leonardi pistoriensis
docti: probique monachi: ad nos peruenit. Ego
autem cum tuis exhortationibus prouocatus: e
græca lingua in latinam conuertere statuissem: æ
quum fore putavi. Cosme felix. ut nomini tuo
opusculum dedicarem. Nam: cuius ipse adiutus
opibus: librisque: assatim refertus: studiis græcis
incubui: eidem studiorum græcorum me decet of
ferre primitias. Neque fas erit: opus tam sapien
tis philosophi: tam pii sacerdotis: tam potentis re
gis: dicare cuiquam. nisi ipse esset: cui dicatur. pie
tate: sapientia: potentia: reliquis omnibus ante
celleret. Est autem: ut ad scripta Mercurii descen
damus: huius libri titulus Pimander. quoniam ex
quattuor personis: quæ hoc in dyalogo disputat:

primæ Pimandro partes attribuuntur . Edidi
uero librum ægyptiis litteris : idemque græcæ lin
gue peritus : græcis inde transferendo communi
cavit ægyptiorum mysteria . Propositum huius
operis est de potestate : & sapientia dei differere .
Cumque sint horum operationes geminæ : Qua
rum prima in ipsa dei natura permanet : Secunda
porrigitur ad extrema . Et illa quidem mundum
primum æternumque concipit : hæc uero mun
dum secundum : temporalemque parit . De utrif
que operationibus : deque mundo utroque grauif
sima disputat . Quid dei potestas ? quid sapien
tia ? quo ordine intrinsecus concipiât ? quo progres
su exterius pareant ? Preterea quæ producta sunt
quomodo se inuicem habeant : quo conueniant :
quo ut discrepent : quo denique pacto suum respi
ciant auctorem . Ordo autem uoluminis est : ut
in libellos quattuordecim distinguamus . utque
primæ dialogi partes Pimandro dentur : Secun
das teneat Trismegist⁹ : Tertias Esculapius : Quar
tum locum obtineat Tatius . Intendit ergo Mer
curius in diuinis Esculapium ac Tacium erudire .
Diuina docere nequit : qui non didicit . At huma
no ingenio quæ supra naturam sunt : inuenire
non possumus . Diuino itaque opus est lumine :
ut solis luce solē ipsū itueamur . Lumē uero diuinæ

mentis nunq̃ infunditur animæ : nisi ipsa : ceu lu
na ad solem : ad dei mentem penitus conuertatur.
Non conuertitur ad mentem anima : nisi cum ipsa
quoq; sit mens . Mens uero non prius fit : q̃ decep
tiones sensuum : & phantasiæ nebulas deposuerit
Hac de causa Mercurius modo sensus & phantasiæ
caligines exuit . in aditum mentis se reuocat . Mox
Pimander .i. mens diuina in hunc influit . Vnde or
dinem rerum omnium : & in deo existentium : &
ex deo manantium : contemplatur . Demum quæ
diuino sunt igitur numine reuelata : cæteris homi
nibus explicat . Is igitur est libri titulus . id propo
situm illius & ordo . Tu uero Cosme scælix : lege scæ
liciter . ac diu uiue : ut & diu patria uiuat .

MERCVRII TRISMEGISTI LIBER DEPO
TESTATE ET SAPIENTIA DEI E GRA
ECO IN LATINVM TRADVCTVS A MA
RSILIO FICINO FLORENTINO AD CO
SMVM MEDICEM PATRIAE PATREM .
PIMANDER INCIPIT .

c VM de rerum natura cogitaré: ac mé
tis aciem ad superna erigerem: sopitis
iam corporis sélibus: quemadmodū
accidere solet iis: qui ob saturitatem:
uel defatigationē somno grauati sunt. subito mi
hi uisus sum cernere quēdam: immensa magnitu
dine corporis: qui me nomine uocans: in hūc mo
dum clamaret. Quid est o Mercuri: quod & audi
re: & itueri desideras? Quid est: quod discere atq;
intelligere cupis? Tum ego. quisnam es inq? Sum
inquit ille Pimander mens diuinæ potentiae. at tu
uide. quid uelis. ipse uero tibi ubiq; adero. Cupio
inquam rerū naturam discere. deumq; cognosce
re. Ad hæc ille. Tua me mente complectere: & ego
te in cunctisquæ operas: erudiam. Cum hæc dixis
set: mutauit formam: & uniuersa subito reuelauit.
Cernebam enim inmensum quoddam spectaculū
omnia uidelicet in lumen conuersa. suaue nimium
atq; iocundum: quod intuentē me mirifice oblae
tabat. Paulopost ūbra quædā horrenda: obliqua
reuolutione: subter labebatur. in humidamq; na

turam migrabat: ineffabili tum ulu exagitatam.
Inde fumus quidam manus i sonitu erūpebat: ex
sonitu uox egrediebatur: quā ego luminis uocem
existimabā: ex hac luminis uoce: uerbū factū pro
diit: Verū hoc naturæ humidæ adstās eam fouebat
Ex humidæ autem naturæ uisceribus: sincerus ac le
uis ignis p̄tinus euolās: alta petiit. Aer quoq; leuis
spiritu parens: mediam regionem inter ignem & a
quam fortiebatur. Terra uero & aqua: sic inuicē
commixtæ iacebant: ut terræ facies aquis obruta
nusq; pateret. Hæc duo deinde cōmota sunt a spi
ritali uerbo: quod eis superferebatur: aures eorū
circunsonans. Tunc Pimander ait. Aduertis qd si
bi hæc uisio uelit? Cognoscam inq. Ait ergo Pimā
der. Lumē illud ego sum mēs deus tuus: antiquor
q; natura humida: quæ ex umbra effulsit. Mentis
uero germē uerbum lucens dei filiū. Quid ergo i
quā? Sic iquit. Cogita: quod i te uidet & audit uer
bum domini. mens autem pater deus. Neq; enim
distant adinuicē: horum unio uite est. **TRISME
GISTVS.** Gratias habeo tibi PIMANDER. Ve
rum i primis meditare lumē: atq; cognosce. **TRIS
ME.** Hæc ubi dicta sunt: diu illum oraui: ut eius i
deam ad me conuerteret. Quod cum ille fecisset:
repente p̄spicio mea i mente lucem uiribus innu
meris existentem: ornatū sine termino ignem: ui i
gēti circūseptū: & i ipsa stabilitate dominatē. Hæc
ipse p̄cepit Pimādri uerbū: q me stupor attonitū

lumē

sic iteꝛge affatus est. Vidisti i meꝛte primã speciẽ infi
nito iꝛperio pꝛæualẽtẽ? Eiusmodi quãdam mihi
Pimãder. At ego illi. Elemẽta natuꝛũ uĩd manarũt?
PIMANDER. Ex uolũtate dei: quã uerbũ cõple
xa pulchrũq; icuita mũdũ: ad eius exẽplar reliqua
sui ipsius elemẽtis uitalibusq; seminibus exorãuit.
Mẽs autẽ deus: utriusq; sexus fecũditate plẽssimus
uita & lux cũ uerbo suo mẽtẽ alterã opificẽ pepit
qui qdẽ deus ignis atq; spiritus numẽ. Seꝛpẽ dein
ceps fabricauit gubernatores: q; circulis mũdũ sen
sibile cõplectũtur: eorũq; dispositio fatũ uocatur.
Cõnexuit idẽ dei uerbũ ex elemẽtis dñi deorsũ tenẽ
tibus: purũ naturã artificũ unitũq; est opifici mẽ
ti. Consustãciale enim erat. Relictaq; sũt elemẽ
ta naturã deorsũ cadẽtia sine ratione: ut sit tãquã
sola materies. Mens quidẽ opifex una cũ uerbo cir
culos cõtines: ac cæleri rapacitate cõuertẽs: suã ad
se machinam flexit: eãque uolui apĩcipio ad finẽ
absq; fine pꝛæcepit. Incipit enĩ illic sẽp ubi diffinit
Hoiũ pfecto cunctoꝛge circuitus quẽadmodũ ipsa
mens uoluit: ex elemẽtis iſerioribus animalia cõfla
uit: rationis expertia. neque enim prebuit rationẽ
aer uolatilia protulit: aqua uero natãtia. Distincta
quoq; inter se sunt aqua & terra. eum imodum: q
mẽti placuerat. Terra postmodum animantia:
quã intus habuerat: peperit. quadrupedia uideli
cet: serpẽtia: fera: agrestia: pariter atque domestica.
At pater omnium iſtellectus uita & fulgor existẽs:

Spiritus sancti

facti

homo procreatus

hominem sibi similem procreauit: atque ei tanquā filio suo congratulatus est. Pulcher. n. erat: patrisq; sui ferebat imaginem. Deus. n. re uera propria forma nimirum delectatus: opera eius omnia uisui cōcessit humano. Homo autem: cum cōsiderasset in tempore suo rerum omnium procreationem: ipse quoq; fabricare uoluit. Vnde a cōtemplatione patris: ad speram generationis delapsus est. Cumq; omnium in se potestatem haberet: opifitia septem gubernatorū animaduertit. Hi autem humanæ mentis meditatione gaudētes: singuli eorū proprii ordinis participem hominē reddidere. Qui post q̄ didicit horum essentiam: propriamq; naturam: conspexit: penetrare atq; rescidere iam exoptabat ambitum circulatorum: uimq; gubernatoris præsidis igni comprehendere. Qui ue arbitrium & potestatem omnium habuerat: in animantia mūdi mortalia et ratione carētia p̄ harmoniam emer sit atq; exiit penetrans ac resoluens potētiam circulatorum. Ostēditq; naturam: quæ deorsum labitur: uelut pulchram dei formam: quā cum natura contueretur mira pulchritudine præditam esse: actionesq; omnes septem gubernatorum: atq; isup dei ipsius effigiem possideret. Illi amore ingēti subrisit: utpote quæ humanæ pulchritudinis sp̄tciem in aqua specularetur: eiusdēq; admirationē quādā in terra conspiceret. Ille præterea consecutus similem sibi formā in se ipso existentem: uelut in aquā

amauit eam. secumq; cōgredi cōcupiuit. Effectus
e uestigio sequutus est: uolūtate formāq; carētem
ratione p̄genuit. Natura illud ī quod tota fereba
tur amore cōplexa: illi penitus sese īplicuit atq; cō
miscuit. Quādo causam solus homo ex uniuersis
terrenis animātib; duplicis naturæ cēsenē. mor
talis quidē p̄pter corpus: īmortalis autē p̄pter ho
minē ipsū substantialē. Immortalis. n. est: cōctorū
quæ arbitrium obtinet: cætera uero uiuentia. quæ
mortalia sunt: fato subiecta patiūtur. Non igr̄ har
monia superior obstitit. in harmoniā uero lapsus
periclitatus seruus effectus est. Hic utriusq; sexus
fecunditate munitus: ab eo q; arborū & riuorū fōs
est: uigilq; factus: ab eo qui est uigilans: cōtinetur
atq; eius dominationi subiicitur. TRISME. Post
hæc: mens inq; meæ rationis: ipse es. Tum Piman
der. Id est inquit mysteriū: quod in hanc usq; diē:
genus humanū latuit. Natura quippe homini sese
īmiscēs: miraculū attulit: quod ominū miraculorū
uicit admirationē. Nam cū septē illoꝝ harmonia
ipse iam fuisset imbutus ab eo: Quem tibi: pauloā
te: narraui: patre uidelicet atq; spiritu: natura ipsa
nō restitit. Quinimo septē p̄tinus homines pepit:
septē gubernatoꝝ naturas. masculini pariter ac fe
minini generis cōpotes atq; sublimes. At hæc ipse
sic ituli. O Pimāder: ardenti d̄siderio nup̄ affectus
sum. audire præteterea reliq; cupio. Quare: ne hic
me d̄seras: obsecro. Cateꝝ ille mihi. PIMAN. Sile

Sile: nūdum. n. primū sermonē absolui. TRISME
Ecce iam taceo. PIMAN. Horum septē: ut dixi:
generatio ī hunc modū effecta est. Femina enī aer
& aqua corūdi cōpos ex igne maturitatē: ex æthe
re sumpsit spiritū. conglutinavitq; natura corpo
ra ad hoīs speciem effingendā. Non autē ex uita:
& luce: ī animā mortemq; processit. Vita qppe ani
mā largita est: lux deniq; mortē. Talia pfecto usq;
ad finem circuitus pricipiorū simul & generū: cūc
ta mundi sensibus mēbra manebant. Verū audi iā
reliquū: quem sūm opere cupiebas: sermonē. Exple
to demū circuitu: ōniū: uolēte deo: solutus est no
dus. Nam cūcta: utriusq; generis: animātia: una cū
hoīe: dissoluuntur. Et mascula quidem ex parte: fe
mineaque similiter conficiebātur. Extemplo deus
uerbo sūcto clamauit. Pululate: adolescite: ppaga
te uniuersa germina: atq; opera mea. Vc s insuper:
quibus mētis portio cōcessa ē: genus recognoscite
uestrū. uestrāq; naturā īmortalē cōsiderate. Amo
rem corporis: mortis causā: esse scite: rerū omniū
naturā discite. His dictis. prouidētia p fatū harmo
niamq; cōflauit mixtiōes: generationesq; cōstituit
Vnde cūcta sunt secūdū genus pprium ppagata.
Demū q seipsum cognouit: bonū: quod ē super es
sentiam: consecutus est. Qui uero corpus amoris
errore cōplectebatur: is oberrabat in tenebris mor
tis: mala sensu picipiens Quod tamē delinquunt:
ignorantes inquā ut ob eam causā īmortalitate
priuentur. PIMAN. Videris o Mercuri non satis ī

*resiste et multi
camini.*

telligere: quæ audieris. TRISME. Et si nudū itelli
gere tim p̄fessus: intelligo tamem. ac memini. PI
MAN. Gratulor si quæ dicta sūt: tenes. TRISME
Respōd̄ mihi quæso Pimāder. cur digni morte sit
hi: qui i morte iacēt? PIMAN. Quia precessit p̄pri
o corpori tristis ūbra: ex hac qdē natura humida
Ex hac uero corpus imūdo sēlibili cōstitit. ex hoc
deniq; mors ipsa scaturit. Num hoc tenes Mercuri.
Tenes & qua de causa: q seipsū cognoscit: trāsit
in deū. ut dei uerbū tradidit. TRISME. Quoniā
ex uita & luce cōstat oīum pater: ex quo natus est
hō. PIMAN Recte loqueris. Lux & uita deus est:
& pater: ex quo natus est homo. Si igr cōprehēde
ris te ipsū ex uita a luce cōpositū: ad uitā rursus
lucēq; trāscēdes. TRISME Hæc ait Pimāder. At
ego. Adhuc mihi mens dicas oro: quonā pacto ad
uitā ascēdeſ queā? PI. Deus ipse mens iussit ut hō
mentis particeps: se ipsū aiaduenteret. TRIS. Nō
ergo hoīes singuli mentē possidēt. PI. Recte dicis
Mercuri. adlū. n. ego mēs iis: qui boni: pii: puri: re
ligiosi sc̄tiq; sūt p̄fetiāq; mea fert illis opē. adeoq;
ut statī cūta dignoscāt: patrēq; paccatū & p̄pitiū
hēant. Itaq; grās agūt benedicētē pie & hymnis so
lēnibus collaudātē: cōcedūt s̄cē corpus morti suæ
sēsuū illecebras fastidiūt: utpote q clāſ diiudicāt q
lætifera sit sēsuū lēocia. qn & ip̄a mēs iāitoris mu
ner fūgēs: icidētē siſidias corporis haudqua q̄ p̄mitto
finem consequi suum. aditus. n. per quos tur
pes blanditiæ manare solent: iugiter intercludo

quibus mens ad

libidinūq; fomites omnes extinguo. Contra ab
ignaris: improbis ignavis: iuidis iniquis: omicidis i
piis pcul admodū habito. pmittens eos demonis
ultoris arbitrio: qui ignis acumen incuciens: sen
sus affligit. magisq; ad patrandā scelera armat ho
minem. ut turpioris culpæ reus: acriori supplitio
sit obnoxius. Eumq; sine ulla intermissione: ad isa
ciabiles cōcupiscētias inflamat. Cum eo pugnat
intenebris: peccatū exanimat: & ignis impetum in
eius cruciatū mirū in modū cōcitāt: atq; adaugēt.
TRISME. diligenter mihi omnia o mens: quem
admodum postulabā: exposuisti. Vterius autem
id respōde. quid post accēsiōē futurū sit? Primū
quidem Pimander ait. In corporis materialis reso
lutione: corpus i alterationē labitur. Species quam
ante habuerat: insensibilis delirescit in posterum.
Morum otiosus habitus demoni concedit: atq; di
mittitur. Sensus corporei partes anime facti: suos
in fontes refluunt: aliquādo in suos actus iteq; su
recturi: irascendi & appetendi vires in naturā con
uertunt ratione carētem. Itaq; residuū tum p har
moniam recurrit ad supera. Primæ dehinc zonæ
crescendi pariter & decrescēdi offitiū reddit. Secū
dæ machinationem malorū: otiosumq; dolū. Ter
tiæ otiosam concupiscentiæ deceptionem. Quar
tæ: i periosā atq; inexplēbile ābitionē. Quintæ pro
phanā arrogātiā: & audaciæ temeritatē. Sextæ oc
casiōes diuitiarū prauas: iteq; otiosas. Septic zonæ

mendatium insitū. Tunc sane animus harmoniæ
motiones exutus: ad optatā naturam reuertit: uī
propriam habens: unaq; cum iis: qui illic sunt: pa-
trem laudat. Ipsi quoq; in potestatum se numeꝝ
conferunt: effectiq; potestates: deo fruūt. Atq; id
est sūmum bonū eoz: quibus cognoscēdi fors cō-
petit. Deum. s. fieri. Quid præter hæc ad te p̄tinet
nisi ut cuncta āplexus: dux fore uelis eoz: qui cu-
ra sint tua digni: ut humanū genus tuo munere di-
uinā salutē cōsequat. Talia quædā effatus Pimā-
der: in potestatū diuinaz numeꝝ se reduxit. Ego
autem benedicens ac gratias agens uniuersoz pa-
rēti: surrexi iā corroboratus ab illo: totiusq; edoc-
tus naturæ ordinē. Spectaculū & clarissimū cōtē-
platus: hinc ipse cepi hominibus pietatis & sciētiz
decorē enuntiare. O populi uiri terrigenæ: q̄ uos
ip̄os ebrietati: somno: & ignorātiæ dedistis: sobrii
uiuite. Abstineret a uētris luxu uos: qui in rationali
sōno demulcti estis. Illi autē exaudiētes: mecū una
nīes cōuenere. Tūc rursus adieci. Cur o uiri terrige-
ne p̄cipites in mortē ruitis: cum uobis haudqua q̄
d̄ sit immortalitatis cōsequēd facultas. reuocate iā uo-
smet: q̄ laboratis iopia: ignorātiæ tenebris iuoluti
Discedite ab obscuro luē. asciscite immortalitatē co-
rruptōnē fugite. eoz uero p̄ti deridētes absedebāt
ī mortis iter p̄cipitati p̄ti aut ad pedes meos p̄strati
ut eos istruerē p̄cabāt. Subleuans iḡ eos: dux hu-
āi fact⁹ sū generis. ostēdebā q̄ppe illis quæ rō esset

*Oratio ad tern-
nas*

cōsequendæ salutis. Sapientiæq; sermones illoꝝ a
uribus infundebam. Quo factū est: ut illi ex ibriū
pcellis emerferit: tādē aduērate uespe: solisq; radiis
occidētibus: ut deo grās agerēt præcipiebā. Postq̃
uero grās egerant: q̃sq; in p̃priū se cubile cōdebat
Ego autē Pimādi beneficiū inscripsi penetralibus
aīi. atq; adeptus quæ petierā ōnia: ī gaudio r̃queui
Corporis. n. lōnus cūlobrietas extiterat: oculoꝝ cō
pressione uerus intuitus. silentiū meū bōitatis fecū
da prægnatio. sermonis prolatio bonoꝝ oīum ge
nitura. Hæc mihi cōtulerūt ex mēte hauriēti: id est
ex Pimādi diuinæ potētiae uerbo. Vnde ip̃e diuio
afflatus spiritu: ueritatis cōpos effectus sum. Quā
obré ōnibus aīi uiribus: patri deo grās ago. Sāctus
deus pater ōium. Sāctus deus: cui⁹ uoluntas a p̃
priis potestatibus adimpletur. Sāctus deus: q̃ suis fa
miliaribus inotescit. Sāctus es: qui uerbo cūcta cō
stituiſti. Sāctus es: cuius imago est ōnis natura. Sā
ctus es: quē nūq̃ natura creauit. Sāctus es ōni po
testate ualidior. Sāctus es ōni excellētia maior. Sā
ctus es: ōni laude melior. Excipe uerboꝝ sacrificia
sācta ab aīo & corde debito tibi manātia. Ineffabi
lis solo silētio p̃dicāduſ ab eo: qui fallacias ueræ co
gnitioni cōtrarias declinauit. Annue: corrobora
me. atq; huius grē p̃cipes effice eos: q̃ in ignorā
tia uersant: cognitōe q̃dē mihi fratres: tibi autē fi
lii. Etenī fidē tibi p̃sto: testimoniū de te perhibeo
In uitā ac lumē aſurgo. Ip̃e pater es uenerādus. hō

autē tuus : sāctitate una recū potiri desiderat. cum
potestatē illi ōnium arbitriumq; concesseris .

MERCVRII AD AESCVLAPIVM SER
MO VNIVERSALIS .

d Eus atq; ip̄a diuinitas dico uunc : nō q̄gēi
tū : uidelicet quia ingenitū . Si ergo diuinum sit : ef
sentia est . sin deus etiā sup essētiā . Intelligibile autē
id hoc pacto . Intelligibilis . n. deus : prius nō sibi
sed nobis extitit . Intelligibile q̄ppe intelligēti : p se
sū subincidit . Deus itaq; minime sibi intelligibilis
Non . n. aliud qddā existens : p̄ter id quod itelligit
intelligitur a se ip̄o . Est tamē differens quiddam
a nobis : iccirco a nobis intelligitur . Quod si intel
ligibilis logos : nō deus . Sin ut deus haud sane : ut
logos uerbū tāquā discretus dicatur . Omne autē
quod mouetur : nō in moto : sed i quodā stabili mo
uetur . Ipsū quoq; quod mouet : & pmanet . ipossi
bile . n. est cū eo simul agitari . ESCVL A. Quonā
igit pacto Trismegiste : ea quæ i mūdo sūt : mutāt
una cū iis : quæ mouēt . Nam speras erraticas . ab a
plane spera moueri dicebas . TRIS. Iste nō motus
o esculapi : sed resistētia est . Non enī eodē : sed mo
do contrario gradiuntur . Oppositio uero reuer
berationem motionis stabilem continet . Repercus
sio . n. stationis : agitatio est : Ideoque erraticæ spere
contrario : ac aplane subalterne inuicem discun
do : obuiatione contraria circa oppositionem

huiusmōi: ab ea quæ præstat: agitantur. Quod q
dem aliter habere se nequit. Nā arctos ipsas: quas
nosti: nec exoriri unquā: nec mergi circa idē perpe
tuo recurrentes: nō moueri censes an cōsistere po
tius? ES Moueri o trismegiste: TRISME. Quonā
motu esculapi? ESC. Motione circa idē sempiter
ne curēte. TRISME. At uero circulacio illa idem:
& circa idē motus statione cōtentus. Ipsū nāq; cir
ca idem phibet: quod super ipsum est. Impeditū a
utem id: quod super istum est circa idē istat. Atq;
ita cōtraria agitatio firma est: ab ipsa opposi
tione ppetuo stabilita. Exēpla tibi ante oculos ponam:
in terris uiuentiū. ueluti: dū homo quis natat: cu
rente nimirum aqua: manuum simul & pedū rep
cussio stare hominem efficit. ne cum aqua pariter
colabatur: aut mergatur i eam. ESCVLA. Per spi
cium o trismegiste exemplum in medium atulisti
TRISMEGISTVS. Quodcumque ergo moue
tur in statu: a statu mouetur. Motus itaque
animalis omīs: quod ex materia constat: nequa
quam fit ab his quæ sunt extra mūdū. Ceterū ab
internis ad externa: seu ab anima siue a spiritu: siue
ab animo quodam incorporali. Corpus enim cor
pus animatū minime mouet si neq; totū simul cor
pus: & si inanimatum existat. ESCVLA. Qua
ratione id asseris o trismegiste. TRISME. Li
gna & lapides: & cætera omnia: quæcunque
animā habēt: nō mouētur a corporibus esculapi.

Quod enim itra corpus mouens ipsum inanima-
tum: non utiq; corpus illud est: quo mouentur u-
traq;. Et corpus eius quod fert: eiusq; quod fert
Non illud quoq;: quod dictum est: animatum est
ob eam potissimum rationem quod mouet. Non
ne ergo perspicis animam tunc onerari maxime:
quando sola duo corpora sustinet? Quinetiā ma-
nifestum est quicquid mouetur: in aliquo et ab ali-
quo stāte moueri. ESCVLA. In illo utiq; muta-
ri oportet: quæ mutantur o Trismegiste. TRIS-
MEG. Recte dicis o esculapi. Nihil est i rerum or-
dine uacuum. Solū uero quod non est: quod pri-
uatur existentia: uacuum nuncupandum. Nihil e-
nī reperiri potest: quod cum existat uacuū sit. ES-
CV. Nonne rperiūtur quædā uacua trismegiste?
ueluti dolium uacū: uacuus puteus: & similia quo-
que q̄ plurima. TRISMEG. Heu q̄procul a ueri-
tate uagaris o esculapi. quæ āpla: & maxime om-
nium plena sunt: ea tu uacua putas. ESCVLA:
Quomodo id o trismegiste? TRISMEGI. Aer p-
fecto corpus est. id corpus reliqua penetrat: discur-
rensq; replet omnia. Corpus enī huiusmodi est: ex
corporalibus non compositum. Quo fit: ut quæ-
cunq; tu uacua nōcupas: plena sint aeris. Ita q; cō-
cava potius ista: quam uacua nominari debent.
Nam & existūt: ac aeris: spiritusq; sūt plena. ESCU-
LA. Inuicta atq; idubia hæc est ratio trismegiste.
Aer corpus est. id corpus i reliqua pmanat. atq; in

fluēs cōplet omnia. Locū ī quo ōne mouetur : qđ
esse dicemus? TRISME. icorporeū o esculapi. ES
CVLA. Incorporeū uero qđ est? TRISME. Mēs
ac ratio se se cōplectēs: libera ab ōni corporis mo
le. ab errore aliena: īpassibilis: itāgibilis: ipsa sibi as
sistēs: purgās: atq; seruās ōnia: Cuius radii sūt bo
nū ueritas: p̄cipale lumē: primaq; āmage forma
ES. Deus quid est? TRIS. Quod nullū ex iis est.
hōr tamē ōium ut sint: causa. p̄sēs quidē cūctis
p̄sēs & unicuiq; neq; quicquā p̄mittit nō esse.
Omnia ex iis. quæ sunt: p̄creātur. De nihilo autē
nihil p̄ueit. Nam quæ minime sunt: naturā nullā
habent: qua fieri ualeant. cōtra. ea quæ sunt: natu
ram nō habent: p̄ quam aliquādo nō existant. ES.
Quid igitur ais de nō esse aliquādo? TRIS. Deus
p̄fecto mens nō est. at uero ut sit mens: causa est:
nec spiritus: sed causa: qua spiritus extat. nec lumē
sed causa: qua lumē existit. Vnde deū colere opor
tet duobus iis cognomētis: quæ soli competūt illi.
Cæterorū uero nulli p̄itus cōgruūt. E. n. ex iis: q
p̄ter ipsū appellātur dii: seu demones: siue homi
nes: nullus esse tā bonus potest: quā deus unicus
Is enī ipsū bonū est. nec aliud q̄quā p̄ter bonū
Reliqua omīa ab ipsa boni natura secreta sūt. Cor
pus qđē & anima locū habēt nullū: quo bonū ca
piāt. Tam āpla enī est bonitas: quā existētia rerū ō
niū: tum corporaliū: tum & incorporaliū: sensibili
umq; & itelligibiliū: id bonū est: is est deus. Caue

itaq; ne quando dixeris aliud q̄cquā bonū. ppha
nus enī hic foret error. Neq; & dixeris deū aliud
quiddā: prāter solū bonū. In eandē quippe īpieta
tem īcideres. Sermone igitur ab omnibus bonū p
nunciatur. Quid tamē sit: ab omnibus nō ītelligit̄
iccirco deus nō cognoscit̄ ab omībus. Verū prop
ter ignoratiā. tum deos: tum & nōnullos homīes
bonos nomināt. Nunq̄ tamē esse boni possūt nec
ēt fieri. Reliq; igitur dī cūcti īmortales honorati
nomine dei. Deus aut̄ bonū nō secūdū honoratio
nem: sed ipsa sui natura. Vna enī dei natura est: ip
sum scilicet bonū. Vnū qdē est iutrisq; nōibus: ūd
cūcta genera pfluūt. Bōus enim porrigit ūiuerſa:
nec accipit q̄quā. Deus exhibet omīa: capit nihil
Igit̄ deus bonū ac bonum deū. Altera dei appella
tiō pater est. ob eā causā: q̄a omīa gignit. Patris enī
officiū est generār. Quā ppter prāstās id ī uita cēse
t studiū: atq; ipsū apud sapiētes: pcreatio liberorū.
Extrema uero omniū calamitas & impietas accidit
illi: q̄ absq; filiis e uita decedit. Quā d̄ causa: dmo
nibus dat penas post obitū. Suppliciū deniq; hu
iuscemodi est: ut sterilis anima ī corpus quoddā p
iudiciū migret: Cui nec maris nec feminæ natura
īsit. Quod qdē a sole eleuatū est: atq; cōuexū. Igit̄
o esculapi cū homīe: q̄ nullos genuit filios: nullū
habeto cōmertū. Infelicitatis tamē eius miserere:
cū noueris quæ hunc multa post īteritū maneat
Tot igit̄ tibi & talia dicta sit o esculapi: ex qbus p
cognitio quædā omniū naturæ colligitur.

*Quas penas
pater absq; filiis
e uita decedit*

MERCVRII SERMO SACER .

Gloria omnium deus: diuinum : diuina natura: principium uniuersorum: deus : mens: natura: actus: necessitas finis: & renouatio. Erat enim umbra infinita in abyſſo. aqua inſuper & ſpiritus tenuis intellectualis : p diuinam potentiam i caos inerāt Floruit autem ſplēdor ſanctus: qui ſub harena & humida natura elementa deduxit. Diique omnes ſeminalem naturam diligebāt. Cumque indiſticta fuiſſent: leuia poſtmodum in excelsam regionem prouolarunt: grauiam ſub harena humida reſiderūt. Diſtinctis libratiſque rebus: igneo ſpiritu uehebātur. Emicuit coelum ſeptē i circulos . Dii i aſtrorū ydeis: cum ſignis eorū cōſpiciebātur. Di numeratae ſunt ſtellae: ſecūdum eos : qui i habitant illas: deos ambitus amplior curſu ſuo: aereo circulo: cōſpirāter diuino ſpiritu uectus . Quiſque deorum ex interna uirtute aſcriptū ſibi opus expleuit. Nata ſūt ergo uiuentia : quadrupedia : reptilia : aquatica ſimul: atque uolantia. Satio item omnis per ſemina pululans gramē: herba: atque germina florū: ſemētem quoque regenerationis i trineſcus comprehēdebant. Generationem hominum ad diuinorum operum cognitionem: teſtimoniūq; naturae: ad i perādum omnibus: quae celo teguntur: ad bonorum diſcretionem : ad incremētum generis: nume

riq; propaginem. Omnisq; aia uelata carnis ūbra
culo: ad celestiu deorum discursum suspiciendum
ad opera dei: & naturæ pgressus: ad bonorū signa
ad potestatis diuinæ cognitionem. Portio quædā
turbida est ad bonorū malorūq; iudiciū: ac bono
rum uariū artificiū inueniendū. Incipit tamē in illis
uiuer. sapiētiāq; nancisci: ad portionē cōtinue cur
sus deorū circūeuntium: resolui præterea in id: in
quo ampla exstunt monumenta: admonitiōesq;
artificioꝝ super terrā electis in nomine tēporū her
be generatiōeꝝ carnis animatæ. Tabefactus semē
tibus fructuū opificisq; naturæ & artis reuiuene
scent. Deniq; uesci necessitate: & renouatiōe dōꝝ
cursuq; circuli numerosæ naturæ. Diuinū at ipsa
scilicet omnis cōspiratio mundi. natura denuo flo
rescente: etenī in ipsa diuinitate natura ē cōstitit .

MERCVRII AD TATIVM CRATER SIVE MONAS .

u Niuersū mundū uerbo nō māibus fabri
catus est opifex . Ipse uero sic cogita illū p
sentē sēp agētē ōnia: deū unicū uoluntate
sua cūcta cōstituētē . Id. n. eius corpus est : nō tan
gibile: nō uisibile: nō dimēsū: nō distans neq; alteri
us cuiusq; simile. Nā nec ignis nec aqua nec aer nec
& sps. Veg ab eo hac pēdēt oīa. bonum uero ita
est. ut sibi soli id competat. Terram quoq; ornatu

b

*mundus nō man
sed uerbo fact*

*inor non est m
e o*

quodā diuini operis exornā uoluit. Dimisit itaq;
hominem mortali animantis: mortale animal: &
mundus quidem refertus animalibus uiuētis mū
di per intellectum atque rationem. Homo enim ef
fectus est diuini operis cōtemplator. Quod p̄fec
to dū admiraretur: auctore eius agnouit. Sermo
nem qdē o Tati singulis hominibus deus ipertit:
mētem uero nequaquā. nō quod inuiderit: quib⁹
ne utiq; iudet. Liwor quippe ab eo non prouenit:
sed illa quæ habitat cū animis hominū mente ca
rentibus. TATIVS. Cur o pater. non omnibus d̄
us mētem communicauit? TRISME. Quoniam
uoluit eam o fili: in medio tanquā certamē: premi
umq; animarū proponere. TATIVS. Vbinā hanc
locauit? TRISME. Cum craterem patulū hac
impleflet: preconem misit: iubens talia quædam a
nimis hominū nunciare. Mergat seipsam in hanc
pateram: quæcūq; potest: quæ uidelicet credit cra
terem animā ad eū: q̄ demiserat: redditurū. Quæ
ue finem noscit: cuius gratia nata fuerit. Quicūq;
igitur præconum exaudierūt: se q; miserunt in mē
tem: ii cognitiōis participes effecti sunt. mentemq;
suscipiētes: in homines perfectos euasere. At: qui
præconiū neglexerūt: hi sermonis qdē participes
mentis autem expertes: relictī sunt ignorantes:
& cuius gratia: & a quo geniti fuerint. Horū præ
terea: sensus: irrationalis animantis sensuum simi
les: itaq; & cupidine ipliciti. ea quæ sunt digna cō

8.
spectu: nequaquam admirantur. Nam libidinibus
corporis mancipati: horum causa natum hominē
arbitrantur. Quicumq; uero dei materia fulti sūt:
ii o Tati secundum operum cōparationem: pro
mortalibus immortales habentur. intelligentia sua
cuncta complexi: quæ in terra sunt: & quæ in ma-
ri: & si quid est præter ea supra coelum. Atq; ad o
se ipsos erigunt: ut ipsum quoque bonum intuean-
tur. Quod sane cum perspiciunt eam: qua hic uesti-
cimur uitam: miseriam quādam arbitrantur. De-
spiciētes utiq; tum etiam corporea omnia ad unū
solum feruntur. Hic o Tati scientiam mentitus ē
diuinorum: si contemplatio est intelligentia dei: di-
uino existente cratere. TATIVS. Equidem o pa-
ter huius crateris latice ablui cupio. TRISMEG.
Nisi o fili tuum corpus oderis: te ipsum amare nō
poteris. Quam primum uero non te: sed deum ip-
sum dilexeris: mentem protinus cōsequeris. hanc
deniq; nactus sciētiam: ea uestigio nācisceris. TA-
TIVS. Quonā pacto asseris hæc o pater? TRIS-
MEG. Impossibile est o fili: utrisque simul intēdere. mor-
talibus uidelicet: atq; diuinis. nam cum duo tantū
in ordine rerum iueniātur: corporeū: & icorporeū
& illud quidem mortale: hoc diuinum dicatur
electione unius: ammittimus alterum. Quoti-
ensque unius cura remittitur: alterius actus in-
tenditur: Potioris itaque oprio: eligenti decora:
nō modo hominē: q̄ elegit: deū reddit. uege pietatē

erga deum cæteris quoq; demonstrat. Deterioris
autē electio: hominem quidē ipsū perdit. aduers⁹
autē deū nihil præter id unum delinquit. s. q. quē
admodū pompæ per media transeunt: ipse quidē
nullius actionis cōpotes: cæteros autē impediētes
Haud secus isti pōpæ instar uagantur: atq; ober
rant. propter corporis uoluptates. Cum hæc igr̃
ita se habeant o Tati: diuina offitia præcedere: hu
mana sequi debēt. Deus pfecto extra culpā: malo
rū a nobis causa uenit. nā mala bonis antepōim⁹
Cernis o fili q. corpora coelestia trāscēdē nol op⁹
est: quodq; choris demonū abesse ābitūq; astroge
corūq; progressus superare: ut ad unū solumq; de
um tendamus. Insupabile. n. bonū est: sine terminio
infinītum: quo ad se nūq̃ incipiēns: quo ad huma
nam cognitionē: principiū habens. Eiusmodi ta
men cognitio non eius initium est: sed nobis: ipsi⁹
cogniti pīcipium exhibet. Pīcipiū itaq; cōplectā
mur. Hoc. n. cognito: uniuersa celerrime discurre
mus Arduū autem est cōsueta ac præsētia reliquē
tē: ad superiora se potioraq; cōuertere. illa. n. quæ
oculis cernimus: nimium nos delectant. latentia:
diffidentiam pariunt. Patentia autē sane mala sūt
bonum occultum iis: qui manifestis incumbunt:
Nec enim forma eius ulla: nec figura. hac de ca
usa sui tātum simile cæteris: horum uero dissimi
le. Etenim corpori: incorporeum apparere non
potest: huiusmodi est similis ad dissimile differen

tia: dissimilisque ad id: quod simile est. Posteritas
Monas. i. unitas omnium principium radix atq;
origo: absq; uero principio nihil. iniciū autem est
nō principii: sed alterius. Monas ergo principiu: *monas*
omnēq; numerū cōtinet. A nullo cōtēta: ōnemq;
gignit numerū: nullo numero genita. Quicquid
utiq; genitū imperfectū diuiduū crescens atq; de
crescens. Ei uero quod perfectū: horum nihil acci
dit. Id sane quod augeſcit: uirtute monadis augeſ
Euanescit autem imbecillitate propria: cum ulterius
monadem capere nequeat. Hac tibi o Tati p
uiribus: imago dei subscripta sit: quam si diligēter
confideraueris: oculisq; internis pronoueris: crede
mihi fili: ascensum ad excelsa comperies. Quinetiā
imago ipsa te perducet: habet enim uim certam ui
sio eis: qui intuendi desiderio flagrant. apprehēdit
eoq; trahit modo: quo lapis: qui magnes dictus
est: ferrum.

MERCVRII AD TATIVM FILIVM SV
VM. QVOD DEVS LATENS SIMVL
AC PATENS EST.

h Vnc præterea sermonem apud te trāfigā
o Tati: ne precipuum nomen tibi desit.
neue ignores id: quod plurimis occultū
uidetur esse perspicuum. Nam si nusquam pate
at: nihil utiq; erit. Quodcūq; se offert aspectui: ge

nitum. quod uero latet: sempiternum: Neq; n. o
pus est: ut apareat: quando quidem esse nunquā
desinit. Ante oculos quidem id: reliqua ponit: ipsū
uero secretū manet: ut pote quod uita fruitur sē
piterna. Etenim phantasia solum: circa quæ geni
ta sunt: uersatur. in qua præter generationē nihil
existit. At unicum id ingenitum: incōprehensibile
phantasiæ. Cum uero per ipsum cuncta clarescāt:
per omnia rursus atq; in omnibus fulget. Hisque
præsertim apparet: quibus ipse notitiam cōmuni
care uoluit. Tu igitur o fili mi Tati in primis piis
precibus obsecra dominū: patrem unicum: unū: &
a quo unus: ut sis illius misericordia dignus. Sic tā
dem deum tātum pcipere poteris: si uel unus dū
taxat illius radius itelligentiæ tuæ benignè reful
xerit. Sola siquidem intellectio latens: latentia per
spicit. Itaq; si mentis oculis inspexeris o Tati: ille ti
bi: crede mihi: patebit. Deus sane totius expers in
uidiæ: per singulas mūdi particulas ubiq; splēdet
atque adeo se notum præstat: ut nō itelligere mo
do: sed manibus etiam ipsis: ut ita dixerim: liceat
attingere. Nam ūdiq; nostris oculis eius obuersa
tur: seq; obicit & inculcat imago. Quod si ifimū
te laudes: quomodo aut teipsū aut eum iuenies?
Deniq; cum deum uidere uolueris: suspice siderū
ordinem reliquorum. Quis age perpetuum hoc
seruat ordinem? Ordo quidem omnis numeri: lo
ci limitibus terminatur. Sol deus deorum coelesti

um prestantissimus. Soli coelites reliqui ueluti pri-
cipi regiꝫ parēt. Sol tantus: terra simul amplior
atqꝫ mari: minores tamen supra se stellas innume-
ras cōuerti patitur. Quem timet is: quem ueretur
o fili! Diuersorum siderum sunt motus. Quis mē-
suram singulis motionis assignat? TATIVS. Arc-
turum circa idem se ppetuo uertens: totāqꝫ trahēs
mūdi machinā. TRI. Quis hoc utitur istrumēto?
Quis mare suis finibus circumscribit? Quis terræ
pondus sistit: ac librat in medio? Est certe aliquis
o Tati: horum auctor: ac dominus. Etenim locū
uel numerum: uel mensuram seruare absqꝫ aucto-
ris uirtute impossibile est. Ordo fieri a deformita-
te nequit. Eget autem deformitas a domino: qui
ordinem præbeat. Utinā tibi dareſ o fili facultas:
ut alarum adminiculo in sublimem aeris plagam
uolares: mediamqꝫ inter coelū ac terram regionē
sortitus: cōspice res terræ quidē soliditatē: maris
diffusionē: fluxū fluminū: aeris āplitudinē ignis
actā cæleritatē. O foelicissimū fili spectaculū o be-
atissimam uisionem. Siquidē uno lumium motu
seriem mundi totius comprehenderes: immobilē
qꝫ factorem concitum: latentem quoqꝫ perspicuū
cerneres. quod si per ea etiam: quæ terra substinē-
tur fragilia: & aquæ profunditate conduntur de-
um artificem inuestigare uolueris: age fili: circū-
spice humani corporis opifitium: Cuius admoni-
tione perdisce: quis tam pulcher imaginis cōditor.

Quis oculorum pictor: quis nares auresq; torna-
uit. Quis labia distendit oris. Quis nervos teten-
dit atque ligauit. Quis irrigauit uenas. Quis ossa
congeffit solida: quis carnem pellicula tenui circū
textit. Quis digitos articulosque discreuit. Quis
fundamenta pedum extendit. Quis perforauit
poros: atq; meatus aperuit. Quis splenem coegit:
atque compressit. Quis pyramidem impressit cor-
di figuram. Quis iecoris porro rexit fibras. Quis
pulmonum sculpsit fistulas. Quis aluo capacem
amplitudinem tradidit. Quis honoranda corpo-
ris membra i propatulo figurauit. Quis obscena i
obsuro prorsus abdidit: eaq; aspectu cernentium
uoluit secreta iacere. Vide quot diuinæ artis opa i
una materia demonstrantur. Singulaq; pulchra:
recteq; dimensa. necnon ppriis iuicem officiis dif-
ferentia. Quisnam singula finxit? q̄lis mater? q̄-
lis pater? nonne hæc solus ipse inuisibilis deus cūc-
ta: propria uoluntate: molitus est? Et cum statuā
& imaginem absq; fabro & pictore fieri nullus as-
serere audeat: miram mundi huius constitutionē
sine conditore constituisse putabimus. O cecū ho-
mūculum. o nimis impium. o pfundis obrutum
ignorantiæ tenebris. Caue caue inquā o fili mi Ta-
ti: ne unquā artificiū priues artifice. Quinimo cō-
gruo deum nomine præiuocato. patrēq; esse ppri-
um eius existimato. quod si me quiddā audacius
pferre coegeris: huius essentiā esse dicā: cōcipere ac

facere singula:quemadmodū sine factore fieri quāquam nequit. Ita deum existē semper nisi semper agat oīa:impossibile est.in celo uidelicet aere:terra mari:in toto mundo:in qualibet particula mūdi:tum in eo:quod est.tum in eo:quod non extat. Nihil est in omni natura:quod ille ipse nō sit.est ille siquidem:quæ sunt.est ea &:quæ minime sunt. Quæ quidem sunt:deduxit ī lucem.quæ nō sunt occultit in seipso.Hic deus nomine melior . hic occultus:hic rursus oīum patentissimus . hic menti cōspiciuus:hic præsens oculis:hic incorporeus.hic ut ita dixerim multincorporeus:Nam nihil ī corporibus est:quod ipse nō sit. Omnia enim ipse solus existit. Nomina insuper habet omnia:quoniā unus est pater. Nomen quoq; nullum habet:quoniā pater est omnium. Quid ergo te laudabit:supra te:ā infra te positum? Quo uertam oculos:ut te laudē? supra ne:an infra?intus:an extra? Nun modus:an locus circa te?nū aliud quiddam ex omnibus? In te autē omnia:abste omnia:prebes omnia . Nihil deniq; suscipis:omnia quidem habes . Quid autē nō habes:idiplum nihil . Quando uero laudabo te pater? Tempus & momētū tuū capere nō ualemus . Quā potissimū ī re laudes cātābo tuas?Nū ī his:quæ creaueris?an ī illis:quæ nō creaueris potius? Num in his forte:quæ ī lucem e tenebris erui stī?an in iis:quæ latent adhuc archano sinu recondita? Per quid tandē hymnos tuo dicabo numini?

*deus in eo quod
est quod non est*

*deus nomina
omnia
habet nomina*

nunquid i laudatiōe tali ego ipse mei iuris existā ?
an potius alter efficiat ? Ipse profecto es : quicquid
ego sum . Ipse es : quicquid agam . Ipse es quicquid
deniq; dicam . Ipse enim es omnia : neq; aliud pre
ter te quicquā . Quid sane non es ipse ? Ipse omne
quodcunq; genitum . es quidem intelligens pater
fabricans deus : efficiens bonum : bona fatiens o
nia . Materiæ namq; purissimus aer . aeris anima
animæ mens : mentis deniq; deus .

**QVOD IN SOLO DEO BONVM EST
ALIBI VERO NEQVAQVAM .
AD AESCVLAPIVM .**

b Onum o Aesculapi in nullo ponitur ni
si i uno deo . imo ipsū bonū deus ipse sem
per . Quāobré essentiam ōnis motionis
atq; cognitionis esse deum oportet . Hac essentia
orbatū nihil . hæc circa se stabilē actū nullius ege
nū infinitū : superhabundantem porrigentē possi
det . Vnū id uniuersorū principū . bonū porrigēs
& effundēs . bonū quouēs nomino . bonū id : quod
oīa bona : & quod bonū sēp itellige : hoc unico dō
adest . neq; n cuiusq; idignū ē : ut adeptiōe illi ap
petendo : malus fiat . neq; iactura cuiusq; i eū cadit
ūq; : ut post dānū dolor afficiat . Maior . n portici
mali . nec ē illo ualidū aliud a quo expugnet i hūc
iniuria incider nulla pōt : qua irritat laceffitue

excādescat . Nihil ei⁹ iugū subterfugit : quo cotē
ptus indigneē atq; irascatur . Nec ē sapiēt⁹ eo qđ
quod illi emulationē icutiat . Itaq; cum hæc illi nō
accidant : nihil ei⁹ naturæ pter ipsū bonū restitit .
Quemadmodū uero nihil eorū : quæ mala sunt : ī
hac insunt essentia . ita in nullo alio bonum inue
nitur . In singulis enim reliqua insunt singula . tū
in paruis : tum in magnis : tum etiam in his : quæ
secundum unum . & in ipso quoq; animali maxio
omnium atq; potentissimo : quod utiq; passioni
bus genita replet . Nā generatio passio quedam ē
ubi autem passio : nullo modo bonum . ubi bonū
non passio ponitur ulla . ubi dies nullo modo nox
ubi nox : neq; etiam dies . Quapropter in genera
tione bonum esse non potest . Restat itaq; in eo :
quod ingentū : ut autem materie concessa est : ō
nium participatio . sic quoq; boni participatione
mundus bonus . bonum dico : in q̄tū ipse etiam
omnia efficit . Qua quidē ex parte bonus est mun
dus : in reliquis omnibus non bonus . Passibilis . n.
ac mobilis est : & omniū præterea causa passionū
In hoīe isup compatōe mali : bonū . Id q̄ppe quod
nō nimis malū quodq; mius malum : bonū ī hōini
b⁹ appellam⁹ . Quo fit . ut bonū n̄rū nihil aliud
sit q̄ mali portio minia . Vnde illud & seq̄ . ut bo
nū hui⁹mōi : a malo separatū esse nō possit . Inq̄nat̄
n. hoc bonū : admixtiōe malorū . Infectū uero ul
terius bonū non permanet . Si minime permna&

deus nō irasc

*ubi passio multo
bon*

bonū in p̄sē

in luxu
malum efficitur. In solo igr̃ deo: bonum ipsū exi-
stit. Quare solum boni nomen o esculapi: natura
boni nequaquam. Neq; enim id cape potest mate-
riale corpus cōfectum ūdiq; : & oppressum prauī-
tate: laboribus: doloribus: cupiditatibus: iracūdia:
deceptionibus: stultisq; opinionibus: ac nugis. De
terrimū tamē omniū id cēseo esculapi: quod unū
quodq; horum: quæ dixerim: summum creditur
esse bonum. Fugiendū in primis malum est: uen-
tris luxus: malorum omnium fomes. hinc error:
hinc boni priuatio. Equidem ingentes deo grati-
as habeo: qui: de natura boni cogitāti: mihi sentē-
tiam hanc certam infudit. quod in mundo bonū
esse non possit. Siquidem mundus congeries est
malorum. Deus autem boni: uel bonum: d i exu-
berans plenitudo. Supereminetia quippe bono-
rum circa essentiam sincere fulgentes atq; purissi-
me. Neque forte sunt essentia dei. Audiendum
sane id assero o æsculapi: essentiam dei. si ullam de-
us habet essentiam: ipsum bonum esse. Pulchrum
uero & bonum in mundo aut in mundi partibus
inuenire non licet. Nam quæcunq; sensus mouēt:
idola sunt: & uana quædam admirationes. Quæ
uero sēsū organa subterfugiūt: ad pulchrū bonū
q; p̃tinēt. Vtq; acies oculi: dū nō cernit sic neq; pul-
chrū bonūq; cognoscit. Hæ siqdē partes: dī sūt ite-
gerrimæ illius ppriæ cognatæ: īseparabiles: p̃cipu-
eq; dilectæ. ut has ipse d̃s amat: sic ab his ipse de⁹

amatur .si deum percipere poteris: pulchrū quoq;
bonumq; percipies . perfulgens omnibus illustra-
tum a deo . Pulchritudo .n. sine comparatione . Si
ne mutatione bonū . Deus .n. comparationem mu-
tationemq; nullam obmittit . Quemadmodum er-
go deū pulchrum bonumq; noueris : ita sane : ex
cæteris uiuentibus cū a deo se cerni nequeāt : nun-
q̃ comunicandum . Si deum quæsieris : pulchritu-
dinē ipsam quæres : quæ tandem ad id ferat . unica
uia est : pietas cognitioni coniuncta . Quapropter
ignari mortales : & a pietatis semita deuii : hominē
quoq; bonum nominare non uerentur . cum boni
notitiam uerā habere nullam possit : sed malis irre-
titus & ilaqueatus sit : malumq; bonum esse cēseat
insanabiliterq; malis utatur : eorūq; iacturam : pri-
uationemq; formidet . Omnibus deniq; machina-
mentis uiribusq; contendat : ne unico solū malo
prematur : uerū & in numere mala magnitudinēq;
augeantur . Talia sunt o Esculapi decora hominū
atq; bona : quæ nec fugere nec odisse ualemus . oī-
um namque difficillimū id existit . ob eam potissi-
mum causam : quia nos illis uti oportet atq; uesti :
iisq; orbatī : uitam agere nullo modo possimus :

**QVOD SVMMVM MALVM HOMINI
BVS IGNORARE DEVM :**

¶ Vo ruitis mortales ebrii q̃ meze ignorā

tie combibistis? Cum id ferre nequeatis: euomite.
Viuite sobrii: oculis mentis inspicite. Quod si mihi
potestis omnes: saltem q̄ possunt: id agant. Igno-
rantia pestis omnē terram subuertit. animāq; cor-
rumpit coporis uinclis inclusam. neq; finit eam sa-
lutis iter asciscere. ne petmittite uos i lacū corrupti-
onis mortisq; submergi. Respirate iā respirate:
ad fontem uitæ recurrite. Illumq; qui uos itrodu-
cet i aditum ueritatis: capescite. Ibi fulgidū lumē
nullis imixtū tenebris. ibi nullus ebrietate delirat:
sed omēs sobrii uigilant: atq; mentis oculis eum:
qui uideri uult: acutius intuentur. Is nec auribus
percipitur: nec cernitur oculis: neq; sermone pro-
fertur. Sola mens eum p̄spicit: sola mēs predicat.
In primis autem oportet uestē: quam circūfers: ex-
uere. Indumentū inscitiae: prauitatis fundamētum
corruptionis uinculū: uelamē opacū: uiuam mor-
tem: sensitiuū cadauer: sepulchrū circūuertile: do-
mesticū deniq; furem. Qui dū blanditur: odit. dū
odit: iuidet. huiusmodi est: quo circūtegeris um-
braculū inimicū. Ad seipsum te deorsū raptat. ne
forte cōspiciēs ueritatis decorē: ac proximū bonū
huius oderis prauitatē. neue huius insidias: quas i
te assidue machinatur: aliq̄ndo presentias. hoc aci-
em interiorē sensuum hebetat: & obrūdit. Crassa
illam materia suffocat: abhominabili fastidiosaq;
ebriat uoluptate. ne audias ūquā: neue p̄spicias ea
quæ iure & audienda sunt: & i primis inspicienda.

NIHIL EORVM QVAE SVNT INTERI
TVS: SED MVTATIONES: DECEPTI HO
MINES INTERITVM NOMINANT. AD
TATIVM:

d E anima & corpore vbi fili dicendum. quo
nammodo immortalis anima: quataque sit agendi
uirtute: in concretionem dissolutionemque cor
poris. Mors ad horum nullum attinet. Thanatos
enim. i. mors conceptus quidem est mortalis. appel
lationis: uel uanum quiddam: uel per ablationem
primae litterae. thanatos. i. mors. pro eo: quod dici
tur athanatos. i. immortalis. Thanatos enim iteri
tum significat. At nihil eorum: quae in mundo sunt
interit. Si enim secundus deus est mundus: nec non
immortale uiuens: impossibile est immortalis animae
partem aliquam interire. Quaecumque mundo insunt
mundi sunt membra. homo praesertim animal ratio
nale. Primus omnium uere sempiternus: immortalis:
ingenitus deus omnium auctor: Secundus deinde
ad illius imaginem: mundus ab eo genitus. & ab eodem
seruatus: nutritus: & in mortalitate donatus. uelut a
proprio patre uiuens quod est semper: & immortalis. etenim semper ui
uens quod est: semper & immortalis. et. n. semper uiuens: & semper
num: hoc inuicem differunt. quia sempiternum
quidem ab altero factum non est. si autem: fiebat
a seipso: non ab aliquo factum fuit quia fit sem
per. Sempiternum enim quatenus sempiternum

mors quid

*sempiternum
et sepe*

est omne : pater autem ille sui ipsius sempiternus
At uero mundus : a patre sepe uiuens immortalisq;
factus. Quantumq; materiae fuerat subiectum pa-
tri . pater ipse corporeum agens & in mole congre-
gans : id totum spericum reddidit . Imprimis qua-
litem materiae existenti immortalis ratione q; mate-
riae sempiternum habenti . Plenis autē ideis oibus
qualitates pater miserens in speram : uelut in girū
omni qualitate circumscripsit . Exornari autē uolu-
it id : quod post ipsum est . q̄si immortalitate fultis
ōne corpus . ne materia ab huius congressu discede-
re uolens : in suā deformitatem iterū resoluatur .
Quādo . n . incorporea erat materia o fili : deformior
erat . hēt hāc quoq; materia qualitates quasda exi-
guas : reuoluta crescendi pariter et decrescēdi natu-
ra : quam homines mortem uocant . Huiuscemodi
autē cōfusio circa terrena uiuētia . . Coelestiū qppe
corpora unum atq; eundē seruāt ordinem : quē sci-
licet primū a patre suo sortita sunt . Seruatur autē
ipse a restitutione cuiusq; indissolubilis . Restitutio
uero cōstitutionis corporeae terrenae : ipsaq; disso-
lutio in corpora dissolubilia : & immortalia restituit
Atq; ita sensus priuatio fit : nō destructio corporū
Tertium quoq; animal homo ad imaginē mundi
genitus secundum patris uoluntatem sese habens
prāter cātera terrena uiuentia : non modo cum se-
cundo deo cognationem habet : uerum etiam in-
telligentiam primi . Secundum plane deum utpo

te corporalem sensus comprehendit . Primū uero
deum : ut incorpoream: bonamq; mentem mente
consurgit . TATI . Id ergo animal nonne destrui
tur ? TRISME . Melius melius ominare o fili : ac
insuper meditare quid deus : quid mūdus: quid a
nimal immortale : quid animal dissolubile . Scito
quoq; mundū a deo simul atq; in deo : hominem
uero a mundo & in mundo consistere . Principiū
autē comprehēsiōq; omnium & constitutio deus .
QUOD IN SOLO DEO PVLCHRVM
AC BONVM : ALIBI VERO NEQ VA
Q VAM . AD AESCVLAPIVM .

h
eri o Aesculapi perfectam edidi orationē
In præsentiārum autem necessarium esse
arbitror : ut de sensu breuiter differamus
Sensus ac motus i hoc potissimū discrepare uidē
tur qā hic quidē secundū materiam : ille autē secū
dum essentiam est . mihi tamem uterq; conuenire
uidetur: neque distingui in hominibus ratione . In
tus animantibus sensus nunc unitus est : in homi
nibus autem intelligentia . Ab intelligentia quidē
intellectus differt: quemadmodum a diuinitate de
us . Diuinitas . n . a deo: intelligentia uero ab homi
ne prouenit . Hæc sermonis est soror . aut utraq;
sibi inuicem instrumenta . Nam neq; sermo absq;
intellectione pronuntiatur : neq; intellectio absq;
sermone prodit in lucem . Quamobrem sensus &
intelligentia in homine : tanq̃ connexa conspirāt

inuicem. Neque enim sine sensu intelligere : neq; si
ne intellectione sentire ullomodo possumus Intel
lectionem tamen absq; sensu intelligere possibile
est. instar eorū: qui in somnis phantasmata uidēt
tamen quoq; uidentur utraque operationes iso
norum uisionibus exterius : sensu autem ex som
no in uigiliam suscitari. In animam præterea cor
pus: homoq; unitur. quotiensq; utreq; sensus par
ticule sibi cōsentiunt: tunc intellectio cōcepta mē
te disponitur. Mens omnes notiones cōcipit. bo
nas quidem: quotiens a deo semē infunditur: con
trarias autem: cum a demonibus quibusdam sp
mata iaciuntur. Nulla profecto mundi pars est d
monum præsentia destituta: horum lumen ab ip
so deo totū descendit. Demum deniq; transfusus
in hominem: semina proprie orationis inspergit.
Mens autem conspersa seminibus pregnans inde
parit adulteria. stupra: homicidia: patricidia: sacri
legia: diuinorum cōtempnum: iugulationes: euer
siones urbium: pestes hominum: & reliqua omnia
quæcunque malorum sunt opa demonū. Dei pla
ne semina pauca: at illa quidem magna: pulchra
bona: uirtus. s. temperantia: pietas. pietas: autē dei
cognitio. Deum qui recognoscit: bonis reffectus
omnibus: notiones diuinas assequitur. notiones i
quam haud multorum similes. Quædæ causa si qui
huic se cognitioni dedicant: nec ipsi uulgo placent
nec uulgus illis. Insanire demum putantur: risūq;

reportant. Interdum etiam odio habentur: contumelius afficiuntur: uitaeque priuantur. Improbiter enim hic habitare diximus: terramque illius esse perniciem. Terram dico non mundum totum: ut impii quidem obloquuntur: uerum tamen homo deo deuotus: qui primum diuinam pregustauerit uisionem: obliuioni reliqua omnia tradit. atque etiam, quae reliquis hominibus mala sunt: huic ut bona contingunt: consulanti prudenter: & ad scientiam singula referenti. quodque mirandum est: mala semper in bona penitus conuertenti. Sed iam ad sermonem de sensu iterum redeamus. humanum est: sensum cum intellectione coniungere. Nam omnes: ut supra reuoli: homines intellectu fruuntur. Caeterum secundum materiam unus: alter secundum essentiam. Qui enim prauitatis seruus est materialis: a demonibus quoque: ut diximus: intelligendi semen accipit. At si qui bonitatis animae sunt: horum naturam ipse utatur. Deus enim omnium auctor: efficiens autem omnia: sibi ipsi consimilia reedit. Haec tamen genita bona in operationis usu sterilia. Mundi namque reuolutio generationes exagitas: qualitates efficit. Quasdam inficiens: maloque fedas. Quasdam defensas: bonoque purgas. Mundus o aesculapi sensum motumque possidet. non humano sensui motuque consimile: sed potentior sane atque ad modum simplicior. Nam sensus & intelligentia mundi: id unum est. Cuncta. id est. facere: ac facta resolvere. Diuinae uoluntatis organum: hac potissimum

ratione constructum : ut a deo semina suscipiens
uniuersa : eaq; tuto sinu recondens: omnia quidē
cōponendo producat , omnia rursus auferat diui
dendo: atq; instar agricultoris periti: quodcunq;
nimis aduultum est : amputat. ut statutis tempore
interuallis : reuifcescat . Nec est quicq; cui uitā mū
dus ipse non præstet . Simulq; uitæ locus est : est
atq; etiam institutor . Corpora uero ex materia in
differentiā constant: hęc quædam ex terra : quæ
dam ex aqua: ex aere alia: ex igne quoq; permulta
uniuersa certe composita. Quædā tamē congesta
magis: nōnulla uero simpliora. Illa grauiā : hæc
leuiā . Velocitas autem agitationis : illius uarieta
tem generationem qualitatis inducit. Spiratio. n.
crebra existens : corporibus qualitatem una cū su
phabundantia uitæ: suppeditat. Deus igitur Cos
mi .i. mūdi pater . Cosmus autē eorū : quæ in cos
mo : & cosmus quidem dei filius . Quæ uero ī cos
mo : sub cosmi ditione cōsistunt : ac iure cosmus
appellatus est. Omnia siquidem uarietate genera
tionis .i. exornat. necnon indefinētia
uitæ operatione perpetua necessitatis : celeritate e
lementorū : cōmixtione : ordine genitorū . Ipse igr
Cosmus: .i. ornatus necessitate simul & merito nōi
nat⁹ ē : aīantium ōniū sensus & itellectio. Quæ ex
externis ifluūt ab eo: quod cōtin& inspirata . Cos
mus autē quæcunq; ab ipsa origine suscepit a deo
perpetuo seruat . Deus profecto : nō ut quibusdā

videtur: sensit. menteq; captus est. li: n. miseri pres-
si perperâ obloquuntur. Quaecunq; sunt o Aescu-
lapi in deo simul: atq; a deo pendentia: partim p
corpus agentia: partim mouentia per essentiam a-
nimalem: alia per spiritum uiuificantia: alia uero
receptacula defunctorum. Rectius autem dicemus de
um talia non habere: sed ut ueritatem liquidam ex-
primamus: ipsum esse cuncta fatebimur. Nec ea q
dem ab extremis capere: ad extrema nihilominus por-
rigentem. Id est sensus & intellectio dei. Vnde nul-
li unquam futurum est tempus: in quo existetium aliqd
in nihilum euanescat. Quotiens uero existetia dico
dei: dico thesaurum. Nam existetia ipse deus amplex-
titur. Extra hunc nihil est. extra nihil ipse. Hæc ti-
bi o Aesculapi intelligenti: uera uidebuntur igno-
ranti autem: incredibilia. Intelligere. n. ipsum credere
est. at non credere: proculdubio ignorare. Sermo
liquidem meus ad ueritatem usq; cucurrit. Mēs quo-
q; apta: & a sermone ad certum quiddam deducta: ueri-
tatem atigit. Deniq; comprehendens omnia: eaq; inueniens
consona illis: quæ interpretabatur e uestigio credi-
dit: & in ipsa fide decora foeliciter requirit. Quæ i-
gitur de diuinis dicuntur: intellecta credunt quod: non
intellecta negant. hæc autem diuina intelligentia dicta sufficiant.
**MERCVRII TRISMEGISTI CLAVIS AD
TATIVM**

hæc eternum o Aesculapi sermonem ascripsi tibi. Vn-
de æquum est hodiernum Tatio dedicari: eoq;

magis id operepretium: quo disputatio præsens:
omnium ad illum a nobis antedictorū cōpendia
ria quædā summa futura est. Deus & pater & bo
num o Tati naturā eandem: immo eundem actū
habent: Illa siquidē augmenti: diminutionisq; ap
pellatio ē: quæ circa mutabilia & imutabilia. i. hu
mana & diuina uersantur. Quorum unumquod
que ille uult esse: alibi uero actum: quemadmodū
in aliis demōstrauimus: diuinorum atq; humāorū
quæ quidem in hoc intelligere necesse ē. huius ac
tus uoluntas est: huius essentia uelle cuncta subsi
stere. Quid est deus & pater & bonū? nisi ipsum es
se horū omniū nōdum existentium? Quin etiā
existētia ipsa horum dum sunt: id deus: id pater: id
bonum: cui nihil aliud ex omnib; applicatur. Mū
dus enim ac sol eorum: quæ sunt secundū partici
pationē pater: nō tamen uiuentibus uitæ bonita
tisq; causa. Quod si hoc ita se habeat: comprehe
sus agitur a uoluntate boni: sine qua: nec esse un
quam nec fieri potest: Cum filiorum pater. tum p
creationis. tum etiam alimenti: per solum appeti
tum boni suscipiens. Nam bonum actiuum est: id
alteri cōuenire: quā illi nequit. Quod cū accipiat
nihil: uniuersa uult esse: Nō dico o Tati uniuersa
facit: faciens enim longo quodā tēpore: deficiens
ac indignum est. Siquidem interdū facit: iterdum
cessat: egenum quidē & quātitatis: pariter & quali
tatis. Nōnunq; qualia & quanta disponens: alias

horum contraria. Deus autem & pater & bonū:
eo ipso quod omnia est. Tale igitur ei quidem ista
precipere potest Etenim hoc uult esse; & ē. Et ipsū
maxime uero ipsi: nam cætera oīa ppter ipsum.
Proprium quippe boni: o Tati sese notum preber
id bonum est o Tati. TATIVS. Visionis pater bo
næ & pulchræ nos participes redidisti. Vnde meæ
mentis oculis uisiōe quasi iam expiatus est. TRIS:
Neq; uero quemadmodū solis radius: fulgore ni
mio: corrumpit oculos: calligantesq; reddit: sic ip
sius boni cōspectio. Illustrat enim: atq; oculi lucē
eo magis exauget: quo quis capere magis potest
intelligibilis splendoris influxū. Velocior est & a
cutior diuina lux ad penetrādū: inocentiaq; & in
mortalitate singula complens. Qui nitorē hūc a
corpore uberius haurire possunt? Obdormiūt sæ
penumero a corpore ad aspectum pulcherrimū:
quemadmodum Cælius & Saturnus nři pgenito
res assurgūt. TATIVS. Vtinā & nos pater. TRIS:
Vtinam o fili. Ad huc tamē ibecilliores sumus ad
cōspitiendū. Tunc autem poterimus mentis ocu
los eleuare: bonūq; decorem incōprehensibilemq;
prospicere: cum nihil de illo prorsus dixerimus. E
ius cognitio diuinum silentium est: & intēta ōniū
applicatio. Qui id intelligit: nil potest aliud co
gitare. Qui id meretur: nil præter ipsum aliud
intueri. Qui id audit: nil audire post ipsum: ne
q; corporis & sui mēbra mouer. Vniuersis pfecto

corporis sensibus motibusq; solutus : intrepidus
agit . Nam qui totum circūlustrat undiq; : mentē
totam quoq; irradiat : animā abstrahit totā a cor
pore : totam in essentiā deniq; dei trāffigurat . Im
possibile . n . o fili animā hominis : in corporis fece
iacentem diuinā assūmere formam . Neq; licet eti
am dei pulchritudinem contueri : nisi quis ante in
deum fuerit reformatus . TATI . Quonam pacto
id dicis o pater : TRISME . Omnis animæ distri
butio o fili : TATI . mutationes autē quonā mō
iteri distribuentes : TRISME . Nū i his quæ gene
ratim diximus audisti : quēadmodū ab una mūdi
totius anima : uniuersæ profluunt animæ per om
nē mundum tanq̄ distributæ circūcurrentes : Ha
rū utiq; animæ mutationes permultæ : partī sane
in melius foelitusq; : partī autē in contrarium . Nā
reptiliū quædā : i aq̄tilia transmutant : aquatiliū
animæ : in terrestria migrant : terrenorū in uolati
lia scandunt : aereorū uertunt in homines : homi
nū deinde imortales animæ : in demones transeūt
demū i deorū chorū foeliciter reuolant . Chori deo
rū gemini . uagantiū unus : non uagantiū alter . At
q; hæc est suprema animæ gloria . Anima uero in
corpus humanū delapsa : siquidē mala perseuera
uerit : non gustat immortalitatis quicq̄ . neq; bo
no etiam fruitur . Reuoluto autem itinere in repti
lia præcipitans : hæc utiq; adiudicatio penaq; est
animæ malæ . Prauitas animæ : ignorantia . Aia

naturæ rerum bonique iſcia:orbata oculis:corpo-
ris ſeſe paſſionibus iꝑſicat. Aia

.i. mali demōis ritu corruta:ſeipſam ignorans:abi-
ectis corporibus:mōſtrisq; d̄formibus:ſeruit. Cor-
pus ſuū uelut onus infeſtū circumfert:nō preſidēs
corpori: ſed ob ignorantiam ſubiugata. Contra-
uero uirtus animæ cognita ē. Eruditus.n.re uera:
bonus:pius:diuinus. TATIUS. Qui hic eſt o p̄r:
TRISME. Qui nec loquit̄:nec audit multa. Qui
duobus ſermonibus:ſeu dicendis ſiue audiendis:
intendit.& pugnat in tenebris. Nam deus:& p̄r:&
bonum.nec lingua pronunciatur:neque percipit̄
auribus. Cū hæc igitur ita ſe habeāt i oibus:quæ
ſunt ex eo:quod ſeorſum ab illo eſſe nequeunt:ſe-
ſus inſunt. Inter cognitionem aut̄:ac ſenſum:mul-
tum intereſt. Senſus enim ſuperantis motus exiſtit
cognitio:ſcientiæ terminus. Scientia dei donum
ſiquidem una quæq; ſcientia incorporea mente u-
tens ut organo: mens autem corpore. Quāob̄re
utraq; in corpora:tum intelligibilia:tum etiā ma-
terialia: recurrunt. Ex oppoſitione.n.& cōtrarie-
tate cōſtare omnia neceſſe eſt: neq; aliter ſe habere
poſſibile eſt. TATI. Quis igitur materialis iſte de-
us: TRISME. Mundus: pulcher quidē: non ta-
men bonus. etenim ex materia conſtat: paſſioni-
busq; ſubiicitur. Primuſq; eſt eorū: quæ patiunt̄
Secundus autem eorū quæ ſunt. Indigus: præte-
rea ſuapte natura factus: aliquādo ſemper exiſtēs
d

consistens i generatione atq; genitus: qualitatuq;
& quantitatum omnium genitura. Mobilis enim.
Omnis autē materialis motio: generatio dici de
bet. Intelligibilis quoq; status hoc pacto: motum
materiale agit. Quoniā mundus spera est. i. ca
put. nec supra caput materiale quicquam. Quēad
modum neq; aliud sub pedibus intelligibile: at ma
terialia cuncta. Mens uero caput in circulu agita
tum. i. secūdam naturam capitis motū. Quotcū
que igitur cōtigua sūt: capitis illius pellicule: quæ
sane anima est: imortalia nata sunt: quasi corpus
sit in anima cōstitutum: animamq; habētia: plena
sunt corpore. Vex quicquid a pellicula procul in
qua sunt: quæ magis participant anima: corpus
existit. totū uero animal est. Itaq; mundus ex ma
teriali quodam & intelligibili: compositus est. Mū
dus animal primum: homo secundū: post mūdū:
animal. Primum autē animalium reliquorū. quod
cunq; uero anime munus conceditur aliis homo
quoq; possidet. Neque solum nō bonus sed mal⁹
etiā. utpote mortalis perpenditur. Mundus enim
non bonus: quia mobilis: nō tamē malus: quoniā
immortalis. Homo autem tū quia mobilis: tū ē
quia mortalis: malus esse censetur. Anima homi
nis i hunc uehitur modum. Mens i ratione. ratio i
anima. anima i spiritu. spūs in corpore. Spiritus p
uenas arteriasq;: sāguinemq; diffusus: animal ūdi
que ciet: molēq; corporis suspensā sustinet: atq;

circumfert. Vnde decepti quidam : humorem sanguinis: animā existimarūt. nos plane latuit. quia ī primis oportet spiritum ad animā usq; manere. d̄ ind̄ sāguinem coalescere: uenasq; & arterias caual extendi: demum resolui animal: eamq; mortē corporis esse. Ex uno aut principio cuncta dependēt principium: ex uno atq; solo. Et principium quidē mouetur: ut rursus extet principium. Ipsum tamē unū prestat: nec ab unitate discedit. Tria igr̄ hęc sunt: Deus pater bonū: & mundus: & homo. Mū dum deus habet: mūdus hominem. Mundus dei filius: homo genitura mundi. Neq; enim ignorat deus hominem: sed curam eius habet. ab eoq; cognosci se uult. Hęc unica salus homini: cognitio dei. Hęc ad olympū ascensio. Ex hoc uno dumtaxat anima bona: neq; interdum quidē bona: alias autem mala. at secundū necessitatē. TATI. Quo mō id asseris o mi Trismegiste? TRIS. Hoc inquā assero. animam pueri contemplari seipsam: nōdū ex natura sua ppter corpus egressam: nondū enī corpus omnino cōpactū ē: ac seipsam undiq; pulchram cōspicere. Nā haud corrupta est adhuc a corporis passiōib?: mūdi totius aīa tūc q; depēdēs. Cū uero cōpactū ē corpus: animāq; ī sui molē dispergit: & distrahit: tūc illa obliuioni subiicit: pulchriq; ac boni uisione priuatur. Obliuio autem ipsa improbitas est. Idemque accidit iis: qui egrediunt ex corpore. Recurrente .n. aīa ī seipsā:

spiritus in sanguinem: anima in spiritum contrahit
Mens a uelaminibus libera & diuina existens: suapte
natura igneum sortita corpus: per loca omnia cir-
cūuagatur. animamque iudicio iusto ac merito sup-
plio dereliquit. TATIVS. Quo pacto id ais o-
pater? TRIS. Mens quidem ab anima: anima ue-
ro a spiritu seperatur. Indumentū mentis anima.
Indumentū animæ spiritus. Cointelligere oportet
o fili cum dicente auditorem: atque cōspirare: audi-
tumque acutiorem uoce dicentis habere. Harum o fili
uestrū cōuolutio in corpore terreno cōficitur. Si-
dem nudam secundum se mentē in terrea sistere mo-
le penitus impossibile. neque enim potis est terrea
fex mentē adeo diuinā suscipere: neque tantū numē
patibili confirmatū corpore sustinere. Assumpsit
ergo mens animam uelut amictum. Quin et anima
diuina existens uehiculo spiritus utitur. Spiritus animal
totū percurrit. Itaque cum primū mens a terreno corpore
soluitur: proprium mox subit amictum igneum: ui-
delicet corpus: quo sane quandiu circūtecta est: in
terreum corpus turgescere nequit. Terra namque
ignem minime sustinet: tota siquidem ab exigua
sintilla cremaretur. Quia igitur causa terrenæ moli cir-
cumfusus est humor: quasi quodam ad combusti-
onem ignis obstaculum: qui cum acutissimus ac
uellocissimus sit omnium diuinorum cōceptuum
singulorum cōprehendit elementorum corpora
Etenim ipse coelorum artifex: igne potissimū ad suā

fabricā utitur . Opifex quidem totius: utitur omnibus. oīs autem faber iis: quæ sunt circa terrā . orba nanque igni mens hominis: ad humanāq; dispositionem dumtaxat idonea. diuina cōstruere nequit. Humana certe anima: non oīs quidem: si pia beataq; diuina: postquam uero huiusmodi aīa per mortem a carcere corporis est exempta : cum omnis subierit uirtutis: pietatisq; mandata: certe a ut mēs: aut deus efficitur. Certamen autem religiosæ pietatis: hoc est. Recognoscere deum: iniuriā īferre nemini. anima tamen impia ī natura propria remanet: ac seipsam nimiū crutiat: corpus querit quod ingrediatur terrenum & humanū. Aliud q̄ ppe corpus quā humanū: animā nō capit humanam: neque fas est in corpus animantis ratione carentis: animam rōnalem corruere. Lex enim diuina generationem tam nephariam prohibet. TATI : Quo igitur modo crutiatur o pater hōis anima ? Quodue supplitiū huius animæ grauius ? TRIS . Impietas o fili mi Tati: cuiusnam ignis ardentior flamma: quam impietatis est ? Quænam fera mordax ita corpus lacerat: ut impietas laniat animā ? Nōne uides quot malis animus premitur impius ? Heu sic fili uociferatur ipius animus . Vror: absu mor: quid agam nescio . Deuorant me miserū mala undiq; confluentia: non uideo quicquam: heu miser: non audio. Tales afflicti sunt animi uoces . Talis naturæ congrua mulcta: nō qualē tu forte

fili: & alii quidam arbitrantur: quibus uidetur aīa
nostra: postquā est humanā exuta figurā ī corpo
ra degenerare brutorū. Hic enim impius error. ue
rum castigationis eius mod⁹ alter. Mens utiq; cū
demon efficitur: ad obsequium dei iubetur igneū
capescere corpus: inde in animam trāsfusa nepha
riam: causam flagellis uerberat peccatorū. his aīs
uerberatus iniquus ad neces: cōuitia: obiurgia: ra
pina:q; uarias sese uertit. ad ea deniq; per quā deli
quūt homines: uniuersa delabitur. At cum ī sāctā
mens influit animā: extolit illam ad sapiētiae lumē.
Hec anima postmodū nunquā somni torpore lā
guescit: sed & uerbis pariter: & operib⁹ humano
fert opem generi: iuuatq; modis oībus suum sēp
emulata parentē. Quam obrem oportet o fili nos
agentes deo gratias: obsecrare: ut bonæ mētis par
ticipes efficiamur. ī melius quidem anima migrat:
in deterius nunquā. Est ēt animarum cōmunio
quādam deorum. animæ cōmunicant hominū ani
mis. Deus se cōmunem singulis exhibet. prestanti
or enim cunctis ille. Cuncta autē illo sunt imbecil
lora. Mundus deo: homo mūdo: homini brutū
subiiciatur. Deus super omnia est: & circa omnia.
Dei radii actus existunt: mundi radii sunt naturæ.
radii uero hominis artes atq; scientiæ. Per mundū
exercentur actus: iiq; in hoīem: per mundi radios
naturales descēdūt. Naturæ p elementa: homines
per artes atq; scientias. Hæc utiq; mūdi totius

administratio ex unius natura dependens: perq;
unam materiem recte discurrens: qua nihil ualidi
us: nihil diuinius: nihil deniq; magis unitū. Homi
num ad deos: ad homines deorū cōmunio. Iste bon⁹
est dæmon: anima: quæ hoc plena est: beata est. mi
sera uero: uacua. TATIVS. Quāā ratione id ais
o pater? TRISME. Scito mi fili: quia anima ōnis
habet ipsum bonū pro mente. De hac enim præ
sens nobis est sermo: non de ministro huius: quē
supra diximus: ex iuditio demissum ad iferos. Ani
ma: mentis præsentia destituta: nec agere quicquā
nec dicere potis ē. Sæpe uero mens extra animā:
quo quidem ī temporē nec audit: nec uidet anima:
sed animali similis est ratione carenti. Tanta ē po
tentia mentis: quæ animam huiusmodi deserit: im
plicitam corpori: & ab eadem tractam ad infera.
Talis anima fili mi mentē nullā habet: Ideoq; nec
hominē hunc appellare phas est. Homo siquidē
animal est diuinum: nec est cum terrenis brutis:
sed cum diis coelestibus cōparandus. Quinimmo
si audendū est uege fateri: homo uerus uel coelico
lis est prestātor: uel saltem pari sorte potitur. Ere
nim quicumque coelitem descendit ad terram: coe
li limitem deserit. Homo autem ascendit in coelū
illudq; metis. Nec eum fugit: quæ ima sūt: quæ
ue sublimia. Ac si qua omia diligēter igit. Quod
que maius ē terrā qdē haud dimittēs: ī coelū attol
lit: tā ampla ē humæ naturæ potestas. Quāobré:

audendum est dicere. hominē quidem terrenū: de
um esse mortalem. Deū uero coelestem: immortalē
hominē. Itaq; hōge uirtute duog; hominis scilicet
ac mundi: gubernātur singula. uni demum cunc
ta subiiciuntur.

MENS AD MERCVRIVM:

¶ Esine tā diu differere o Trismegiste Mer
curi. Sile: iam ante dictog; reminiscere:
Etenim sensum tibi meum nō pigebit ex
primere. eoq; magis: quo multæ & uariæ iter mor
tales: de mūdo deoq; opiniones pererrant. TRIS.
Equidē ut ingenue fatear huius rei ueritatem: nō
dum teneo ipse. ergo mi domine puram exprime
ueritatem. nam unicum te elucidare talia posse cō
fido. MENS. Audi me igr̃ o fili. Tēpus: deus: & uni
uersum: sic se habent. Deus eternitas. tempus ge
neratio. Deus eternitatē: eternitas mundum: mun
dus tempus: tempus generationē efficit. Dei quasi
essentia est: bonum. pulchz. beatitudo. sapientia.
æternitas. essentia. ipsum idem. mūdi ordo. tempo
ris transmutatio. generationis mors & uita. actus
dei mens & anima. æternitas. perseueratio. atque
immortalitas. mundi institutio & restitutio. tēpo
ris augmentum. & diminutio. generationis deni
que qualitas. Aeternitas ergo ī deo. in æternitate
mundus. tempus in mundo. Intempore genera
tio. æternitas extat circa deū. Mundus ī æternitate

mouetur: tempus terminatur i mundo. generatio
cōplectitur in tempore. fors itaq; omnium deus.
essentia uero æternitas. Opus æternitatis est mū
dus. factus quidem nō aliquādo: factus autem sē
per ab æuo. Cum uero nunquam cesset æuum:
nunquam cessabit & mundus. Cumq; sit mundus
æternitate comprehensus: nulla mundi pars iterit
TRISME. dei uero sapiētia quid est? **MENS.** Bo
num: pulchrū: beatitudo: omnis uirtus & æuū a
unde immortalitatem prestat æuum: pseuerantiā
materiæ tradens. Origo enim materiæ pendet ex
æuo: quemadmodū ex deo æuum. Generatio q
dem ac tempus naturæ geminæ. & i coelo sunt &
in terra. in coelo sane immutabilia sunt. Hæc duo
atq; immortalia: in terra mutabilia corruptiōiq; o
bnoxia. Aeternitatis anima deus est: anima mun
di æternitas: terræ anima: coelum. Deus in mente:
mens in anima: anima autem in materia. omīa ue
ro ista per æuum: totum hoc corpus. in quo cor
pora omnia anima mente: deoq; plena: ituma mū
di replet: cōplectitur extima: uitam oībus hæc su
gerit. extrinsecus quidem: igenti huic pfectoq; a
nimali mundi: intrinsecus autem cæteris quæ i sūt
mundo uiuentibus. Supraq; i coelo: quod idē est:
ōnia sistens ifra uero i terra: generationē agitans.
Mūdū pfecto cōtinet æuū. siue p necessitatē: seu
puidētiā: uel natura. Et siquid aliud quis cogitat:
uel ēt cogitabit unquam: id ōne deus agit. Actio

dei potestas isuperabilis: cum qua nec humanam:
nec diuinam ullam comparare quis audeat. Caue
igitur o Mercuri. ne quid infernorum: ne quid et
supnorum dei simile censeas. nam a uirtute penitus
aberrares. Nihil quippe simile est: quod dissimile
solumque & unum est. Neque cuiquam putes eam
dem: quae deo uim adesse. Quid enim post illum
tale: & ad immortalitatem: & ad qualitatis transmu-
tationem: quid autem praeter hoc aliud deus efficiet:
neque enim ociosus est deus: nam ociosa forent
omnia. Cuncta siquidem plena sunt deo: ocium ue-
ro innullis mundi partibus reperitur. nome-
n perfectum uanum est ocium. tum secundum id quod agit:
tum etiam secundum id quod agitur: uniuersa fieri
necesse est: ac semper fieri secundum loci cuiusque na-
turam. Agens non uni praesens est tantum: sed omni-
bus nec unum dumtaxat uerum uniuersa producit.
Nam efficax existens in se ipsa potestas: in iis quae
facta sunt minime sufficiens est. Sub ipsa enim sunt
opa ab illo progenita. Age: contemplare: pro me
subiectum tuo conspectui mundum: atque eius dilige-
ter circumspecte formam. inuiolabile corpus: quo ni-
hil antiquius per omne quidem aeternum ac uirens.
Inspice praeterea mundos septem suppositos: orna-
tu mirifico fabricatos: ordine saepe aeterno: cursu suo
differenter complentes aeternum: plena lumine singula:
ignis uero in illis nullo modo. Amicitia enim con-
trariorum: dissimiliumque commixtio, lumen instituit

illustratū ab actu dei: bonoꝝ omnium genitoris :
totius ordinis principis: septemq; mūdorū ducis
eterni: lunam uero cæteris præcurrentem: naturæ
organum: inferiorem materiam trāsmutantē. Ter
ram in mundi medio sitam: pulchri mūdi subseliū
nutrimentū terrenorū omnium: eandemq; nutri
cem. Meditare numerum mortaliū: immortaliūq;
uiuentium. medium uero quasi cōfinium utrorū
que: mortalium uidelicet atq; imortalium: lunam
ipsam circueuntē. Anima rursus omnium plena:
propriis ab ea motibus agitata: partim quidē circa
coelum: partim uero circa terram: nec ea quæ dex
tra sūt ad sinistra: neq; leua ad dextra. Item nec su
pa ad ifera: nec ifera iterū ad superna. Quod aut
hæc oīa geita sint o dulcissime mi Mercuri: nequa
quam nunc opus ē: ut me differente perdiscas. Nā
corpora sunt: hēntq; animā: & mouētur. Hæc au
tem in unū congregari absq; congregantis uirtute
ipossibile est. Oportet igitur aliquē esse talē ac pe
nitus unū. Nam cū multi: uariiq; sint motus: & dis
similia corpora: unus autem ordo uelocitatis in o
nibus: impossibile ē duos aut plures esse factores:
neq; enim ordo unus pbaretur i multis. Præterea
qui iter illos ibecillior esset: potentiori nimirum i
uider&: ex quo seditio quædā exoriretur. Itaq; si u
nus eorum auctor mutabilium animalium exti
tisset: cuperet quoque immortalia gignere quem
admodum genitor imortaliū affectar& mortalia.

Quin etiam una existente anima : unaq; materia
ad quam illorum potissimum fabricatio pertinet.
Quod si ad utrūque: ad quam prouincia maior: sic
autē cogita. ōne corpus uiuēs seu mortale siue in
mortale ex materia cōstat & aīa. ōnia sane uiuētia
corpora animata sunt: non uiuētia uero: nuda pe
ne in omnia. Anima quoq; similiter secundum se
ipsam suo propīqua parenti: uitæ causa ē. uitæ au
tem causa: est quilibet immortalium. Quoniam igitur
modo: mortalia uiuentia differunt a mortali
bus: itemq; ab immortalibus immortalia: esse itaq;
horum omnium auctoris præ cæteris est præci
puū Nam aīa una: uita una: una quoq; materia.
Quisnam iste quis alter præter unicum deum?
Num alteri cuiuspiam quam soli deo conuenit præ
are uiuentia? Vnus itaq; deus mundum unū est
confessus: & solem unum: unicam lunam: unam
quoq; diuinitatem. Ipsum uero deum quot credi
mus esse? Vnus igitur singula facit ī multis. Num cē
ses arduum quiddam & laboriosum deo. uitam: a
nimam: immortalitatem: mutationemq; efficere?
Tu enim tot tātaq; potes: uides: audis: odoras: gu
stas. tangis: loqueris: gradieris: spiras: intelligis. Neq;
alter est in te: qui uidet: quiue audit alter. Nec loq
tur unus: graditur alius: hic odorat: ille gustat: hic
spirat: intelligit ille. At unus hæc oīa præstat: neq;
etiam possibile est illa sine dei materia fieri. Vt enī
qui cessat ab iis: non est amplius animal: sic qui ab

illorū cōstructione cessaret: minime deus esset. id
autem suspicari nephariū. Quod si concessum ni
hil in rerum natura consistere: cui nō insit natura
lis quidam agēdi uigor: simulq; certi operis execu
tio: quanto magis asseuerandum est deo nō desse
potestatem omnium & effectum. Nam quicqd o
ciosum: imperfectum: imperfectum dicere deū ne
phas. facit igr̃ omnia deus. Nunc mihi id paulū
temporis o Mercuri totus adesto: ipsū te mihi de
dito: opus dei confestim intelliges. Hoc opus adest
se necessarium erat: ut essent ea quæ fiunt: quæue
fiebant: & quæ fient in posterum. Id autem o sua
uissime mi Mercuri uita est: id uero pulchrum: id
autem bonum: id deniq; deus. Sin autem petieris
ut hæc tibi p exempla operum ante oculos ponā:
aduerte quid tibi accidat generār uolenti. nō tamē
illius hoc simile. Ille siquidem non diffunditur uo
luptate: non habet operis adiutorem. Suapte na
tura efficax: ui propria operans uersatur: in opere
semper existens ipse: quodcunq; fecerit unq̃. Si q̃
do i fluxū suum ille subtraxerit: deficiente uita: i
mortē corruent uniuersa. Cū uero uiuant oīa: una
q; sit uita cōctogē: unus ē deus. Rursus si oīa uiuē
tia sunt: & quæ in coelo uidentur: & quæ iacent i
terra: una aut uita cūctogē manat ex deo. atq; ip̃a
& ip̃e est deus. ab uno fiunt oīa cōditore. Vita ue
ro est unio mentis & aīæ: mors aut nō p̃nit̃is cō
cretogē: sed unionis plurium dissolutio. imago

ergo dei æuū:æui' mūdus:mūdi sol:solis autē ho
mo. At uero mutationē quandā populi mortem
esse arbitrantur:ob eam causam:quia moles resol
uitur corporis:uita se reuocat in occultum. Equi
dem o dilecte Mercuri.mūdum quidē mutari hac
te doceo rōe:quia quædam illius particule ī occul
tum iugiter abeunt:nunquam tamen interire illū
existimato. Hæ profecto mundi sunt passionēs:re
uolutio scilicet atq; occultatio. Reuolutio quidem
conuersio:occultatio autē renouatio est. Omnifor
mis præterea mundus formas haud sane aduēriti
as:peregrinasq; suscipit.uerū ipse eas ī seipso coagi
tat:etiam omniformis mundi similis erit:at si uni
tam formā habuerit.in hoc erit mundo deterior.
Quid itaq; dicemus ad hec:ne obsecro ī ambiguo
resistamus. Quod enim ī diuinis ambiguum non
dum cognitum:unā igitur hab& ideam.huius au
tem idea propria cum aspectum fugiat oculorum:
incorporea est.formasq; p corpora singula expri
mit.Neq; ulla te prorsus admiratio teneat:quia sit
quædam icorporalis idea.est enim qualis idea ser
monis & ī scriptionibus apices. uidentur. n. pmul
tum excedere:planæ tamen ex natura:leuesq; sūt:
Meditare autē quod nūc dicetur audentius:quod
que uerius ēt asseretur:quēadmodū homo nequit
sine uita uiuere:ita nec deus uiuere potest:nisi bona
pducatur. Hæc. n. dei uita:hic eius:actus agitare sin
gula: uitamq; ōnibus ispirare. Quædā uero eorū

quæ supra diximus:certam quandam requirunt i
telligentiam. Considera in hoc exemplo:qd potis
simum significare uelim. Omnia sunt ideo: nō tā
quam i loco posita. Locus enim corpus ē immobile:
atq; ea quæ posita sunt: motu carent. Locatur qp
pe aliter in corpore: aliter i phantasia. Cogita figu
la cōtinētem: cogita nihil esse quā icorporalis na
tura capacius: nihil uelocius: nihil ualidius: ipsūq;
omnium capacissimum: uelocissimū: potentissimū
Sic iterum a teipso incipiens meditare: atq; animæ
tuæ precipito: quæ citius quā precipies euolabit.
Iubeto iquā: ut transeat in oceanū: illa prius quā
iusseris ibi erit: ide ubi nunc est: nequaquam disce
dens. Iubeto iterū ut in coelum uol&. nullis penis
egebit: nihil eius obstabit cursui: nō solū incendiū:
nō ætheris amplitudo: nō uertigo coeloz: nō sive
rum reliquoz corpora: quin penetrans omnia: ad
supernū corpus usq; transcēdat. Quinetiā si uolu
eris globos omnes transire coeloz: quodq; superi⁹
est iuestigare: id quoq; tibi licebit. Aduerte quāta
sit aniæ tuæ potestas: quāta celeritas. Tu ne potes
ista: Deus nō possit. Hoc igit pacto cōtēplare deū:
ut i se ipso itelligētiā ōnes habētē: habētēq; seipsū
ceu mūdū penitus uniuersū. nisi te deo equaueris:
deum nunq̄ intelliges: nam simile semper a smi
li suo cognoscitur. Extende teiplum i magnitudie
sine termino. Emerge ex corpore: totū supgredere
tēpus: æternitas esto. Sic deum denique noueris.

impossibile nihil in teipso supponēs. Te ipsum im-
mortalem puta: comprehendere cuncta potentē
scientiam omnem atq; omnē pariter artem. Om-
ni sublimitate sublimior esto: ōni fūdo pfundior
sensusq; factorq; tuorq; singulos ī te colligito: ignis
aquæ: aridi: humidi. Adesto simul mundi partib⁹
omībus. celo: terræq; mariq; per omnē ætatem:
ext corpusculi tui uentrē habitato: p mortē nihil
interire putato. Cuncta hæc simul cōprehendito:
loca: tempora: moles: qualitates: & quātitates: sic d-
um intelligere poteris. Contra si animam tuam in
corpus demerferis: ipsamq; abieceris: iisq; te uerbis
in cenam pstraueris: neque scio quicq; neque scir-
etiam ualeo. uastum horreo maris fundum: in coe-
lum uolare nequeo. non noui quid nunc sim: non
noui quid sim futurus in posterum. Quid tibi cū
deo: neque enim potes: cum sis malus: corporisq;
fetidi seruus: ipsū pulchrū: bonūq; pcipere. Extre-
ma uero prauitas nō recognoscere deum. At uero
confidere: atque sperare se bonum aliquando repi-
re posse: uia quædam diuina est: ad bonum recto
tramite ducens: facilisq; & peruia. passim procedē-
ti tibi semper: occurret ambulanti: nauiganti: die:
nocteq; loquenti: pariter atque tacenti. Nihil est e-
nim ī rerū natura: quod nō aliquā præ se ferat di-
uinitatis imaginē. **TRISMEGISTVS.** Nonne in-
uisibilis deus? **MENS.** Religiosius loquere. **Tri-**
smegiste. nam quis illo lucidior? Ille quippe oīa ob

eam causam fabricauit: ut eum per singula cerneres
Hæc dei bonitas: hæc eius uirtus est. illū fulgere p
omnia: nihil est uel incorporeis etiam inuisibile:
mēs ipsa itellectōe uidet. Deū in opatione conspici
tur. Hæc hactenus enodata tibi sit Trismegiste: cæ
tera omnia ipse per te iam p scrutaberis: neq; falsa
ueritatis imagine decipieris *

MERCVRII AD TATIVM DE CÔMVNI

m Ens quidem o Tati ex ipsa dei essentia: si
qua tamen est eius essentia: nascit. Hæc
qualiscunque sit: sola seipsum sincera cō
prehēdit. Mens igitur ab essentia dī nequaquam di
uisa: sed illi potius eo modo connexa: quo solis cor
pori lumen. Hæc mēs deus est in hominibus: atq;
iccirco nōnulli ex hominū numero: dīi sunt: eorūq;
humanitas est diuinitati quam pxima. Etenim bo
nus demō deos quidē prædicat imortales hōes. ho
mines aut mortales: deos. in animalibus autem irra
tionabilibus mens illa natura est. Nam ubicunque
anima: ibi quoq; mens: quemadmodū ubicunq; ui
ta: ibi etiā anima in uiuentibus: absque rōnis discursu.
Anima est uita uacua mentis: mens quippe adiu
trix est hominum animarum: eas in bonum ppriū
reuocans. In animalibus ratione carentibus cū na
tura cuiusque operando concreditur. in animis ho
minum resistit interdum: atque repugnat. Anima
siquidem infusa corpori: a uoluptate atque dolore
f

cōtinuo dēprauat̃ . ex corporis . n. cōmixtiōe uolup-
tas & dolor: ceu riuuli quidā scaturiunt: i quos ma-
dens anima suffocatur . Quibuscūq; igitur animis
mēs præsides : suo illa fulgore illustrat: eaq; morib;
malisq; resistens. quēadmodū uero medicus erudit;
egrotantis corpus doloribus afficit : urēdo illud : at
q; secando recuperandæ ualitudinis gratia . eodem
modo mens uoluptuosam affligit animam : ut radi-
ces uoluptatis euellat . ab hac . n. ōnis aīæ morbus;
morbus animæ grauissimus : impietas est. opinio a
utē non ad bonū prorsus ullum : sed ad malū poti-
us allicit . At uero mens illa repugnans : sic animæ
bonum procurat . ut sanitatem corporis : medicus
quotcunq; hominū animæ mentē nequaq; sortitæ
sunt : gubernatricē eandē : quæ & brutorū animæ
patiuntur . Dimittit eas mēs cupiditatum imperio
ad quæ expletionē ardenti quodā impetu perferū-
tur: rituq; feræ imoderate & irascūtur: & cupiunt
Quodq; deterius est: nec finē imponunt libidini ul-
lum : nec malorum inueniunt passionumq; termi-
num. Hisce uelut littorem : ut uindicem deus legē
proposuit : TATIVS . Hic o pater disputatio illa
de fato : quam in superioribus inperfectam reliqui-
mus reuiuiscit. Nam si decretum sit quosdam adul-
teros: quosdam fore sacrilegos: cur aliquis ide mulc-
tatur : quando quidem compulsus fati necessitate
deliquerit . TSISMEGISTVS . Omnia sunt fa-
ti opera fili . absq; illo nihil est corporaliū : non bo

num : sine illo quicquid potest : non malum fieri sine illo. Decretum est eum quid turpe quid commiserit pati : ille ob id committit : ut patiaturside quodcumque patitur quando commiserit. Cæterum de fati ac delictorum suppliciis : in aliis diximus. Præsens uero nobis est sermo de mente . Quid mens ualeat : quod differens in hominibus ac brutis sit eius instinctus atque iterum quo modo in brutis quidem non est mens ipsa benefica : in hominibus autem libidinis impetum cohibet : iracundiæ restinguit ardorem. Ex quo sequitur : ut inter homines : irrationales quidam : nonnulli rationales existant . Cuncti uero homines fato : generationi : transmutationi subitiuntur . Initium quippe : finisque fati duo hæc : generatio scilicet ac transmutatio . Et homines uniuersi quidem patiuntur id : quod instituit fatum . Verum rationales illi : quibus diximus mentem ceu gubernatricem assistere . non eodem modo : quo cæteri patiuntur : immo ab improbitate alieni : existentesque non mali : patiuntur minime malum . TATIVS . Quomodo rursus hæc ais opater ? TRISMEGISTVS . Adulter nonne malus ? Homicida nonne malus ? Homo non adulter patitur : sed quemadmodum adulter . Non homicida : sed quemadmodum homicida . Qualitatem transmutationis ef fugere impossibile est : sicut & generationis effectum . Prauitatem uero mentem habenti uitare licet

Quamobrem ego mi fili bonum semper dæmonē
audiui dictanrem: qui si litteris quæq; monumēta
mandasset: mira quædam in dies humano generi
emolumenta conferret. Solus ille mi fili tāquam ip
se pro me genitus deus: uniuersa conspiciens: diui
na in nos effudit oracula. Hunc eiq; dem audiui sic a
liquando predicantem: unum omnia sunt. præser
tim intelligibilia corpora uiuimus potentia: actu: æ
ternitate. Mens huius bona: quēadmodum & eius
anima bona: cū id ita se habeat: nihil est itelligibiliū
ab itelligibili distās. Pōt p̄terea mēs princeps oīū
atq; anima dei: quæcūq; uult efficere. hæc ille. Tu
igī ista considera: & ad hunc quē inferam sermonē
de fato: mente arrectisq; auribus adsta. Si diligēter
litigiosas captiunculas euitaueris: iuenies absq; du
bio: quod mens anima dei dominatur omnibus:
tum etiam legi: ac cæteris uniuersis. neque aliquid
illorum: quæ ad fatum spectant: impossibile menti
Ideoque humanus animus fato superiori: nō tamē
quæ fato subiecta sūt: negligit. atq; ista sunt oracu
la boni dæmonis optima. TATIVS. Vere diuine:
atq; etiam commode tractasti hæc o pater. At illud
insuper mihi declares obsecro. Mentem in brutis o
perari naturæ modo dixisti: cum illorum affectib;
cooperantem. Affectus autem irrationalium: ut ar
bitror: passionēs sunt: mēs ergo passio quædam est
Sic enim passionibus conformatur. TRISMEG.
Euge fili bone: q̄ generose rogas. æquū est: ut tibi

respondeam. Omnia quæ insunt in corporibus in
corporea : patibilia sunt . imo passionēs ppriæ sūt
Omnis motus corporeus : icorporea quoq; mouē
tur a mente . Motus autē passio . Vtraq; ergo : tum
quod mouetur : tum etiā quod mouet : patiuntur
Hoc quidē dominās : illud uero subiectū . Cum ue
ro separatur a corpore : a passionibus liberatur . imo
nihil usq; impatibile fili : cūcta . n . patibilia . Sed pas
sio & patibile in hoc maxime differunt . q̃ unum a
git : alterum patit̃ . Corpora uero secundū se ipsa
etiam agunt . aut . n . imobilia sunt : aut mouent̃ .
Vtrū uero sit hoc : passio est . In corporalia autem
operantur semp : propterea q; patibilia sunt . Neq;
te appellationes moueant . Operatio . n . ac passio i
dem : uocabulo tamē magis honorando uti : nil o
best . TATI . Perspicuā de iis rationē reddidisti o pa
ter . TRIS . Illud p̃terea cōsidera o fili : quod duo
hæc soli ex omnibus aīalibus homini : de9 ip̃e largi
tus est . sermonē . s . atq; mentē . Quæ quide eiusdē
ac imortalitas premii esse censentur . lis quisq; ad id
quod decet : utitur : nihil ab imortalibus discrepat
Quin etiam corporis solutus cōpedibus : ab utrisq;
ducetur in choro beatorū simul atq; deorū . TATI .
Cætera præter hominē animantia : nonne sermone
utunt̃ : TSISME . Nō fili : sed uoce . permultum
interest uocem inter atq; sermonē . sermo cunctis co
munis hominibus : uox autem propria cuiusq; ho
minis : propria etiam cuiusq; generis animantium :

TATIVS . O pater diuersa genera hominum : di
uerſis utuntur ſermonibus: **TRISME**. Diuerſis o
ſili unus etiam ſermo: qui per interpretationem huc
atq; illuc translatus: unū deniq; uerbum exiſtere re
peritur . Verbum idem apud ægyptios: perſasq; &
græcos: ſed uider^{is} mi fili uerbi uirtutem: & ampli
tudinem ignorare . Beatus deus : demon bonus: a
nimam eſſe in corpore : mentem in anima : in men
te uerbum pronuntiauit . deum autem horum pa
trem aſſeruit . Verbum itaq; : imago ac mens dei ē
eſt corpus quidem ideæ: idea uero anima eſt : puriſ
ſimaq; materiæ portio aer: aeris anima: animæ mēs
mentis deniq; deus . Deus uero circa omnia: ſimul
atq; p omnia . mēs circa animā: anima circa aerem
aer circa materiam . Neceſſitas autem: prouidentia
q; & natura : organa mundi ſunt : ordinisq; mate
riæ. Etenim intelligibilium unumquodq; eſſentia:
eſſentia uero illorum: ipſum idem . At eorum quæ
mundo inſunt corporum : unumquodq; eſt mul
tudo . Corpora composita ipſum idem habentia
atq; inuicem mutuo tranſeuntia : immortalitatem
ipſius eiſdem perpetuo ſeruant . In cæteris corpo
ribus: quæ composita ſūt : corporis cuiuſq; nume
rus eſt. abſq; numero conſtitutionem uel compoſi
tionem uel diſſolutionē fieri: i poſſibile eſt. Unitateſ
q; ppe gignunt atq; augent numerū: ruruſq; ſolute
i ſe numere rtrahūt . Materia qdē una : totq; hic
mūdus . magnus eſt deus : imago maioris : unitus

illi : patris ordinem uoluntēq; seruans : uitæ tot
us integra plenitudo . Neq; est in eo quicq; per
nem æternitatem : restitutionemq; paternā : seu ad
totum : siue ad partem spectans . quod non uita fru
atur : neq; est uitæ expers in mundo quicq; : nec fu
it ante : nec erit . Viuentē . n . uoluit pater eius : quā
diu est : esse mundū . unde deum hunc esse necesse
est . Quomodo possunt o fili in deo : in totius ima
gine : in plenitudine uitæ esse quædam : uita caren
tia ? Priuatio uitæ corrupto est : corruptio uero p
nities . Quoniam igitur pacto pars ulla eius quod i
corruptibile est corrumpi : uel dei quicq; destrui po
test ? TATIVS . Nonne o pater animalia quæ in
mundo sunt : mundi partes intereunt ? TRIS . Rec
tius loquere fili . Erras . n . i nomine : nō mori i mū
do qcquam : sed composita corpora dissoluuntur .
Dissolutio mors nō ē : sed mixtionis resolutō quæ
dam . Soluitur autem unio : non ut ea quæ sunt : i
tereant : sed ut uetera iuuenescant . TATIVS . Cū
sit quædam operatio uitæ : nonne motio quædam
hæc est ? atq; iccirco quid i mundo immobile ? TRIS
MEGISTVS . Nihil o fili . TATI . Nūquid imobi
lis tibi terra uidetur ? TRIS . Minime : sed multis
motibus agitata . sola tamen hæc quodāmodo sta
bilis . An non ridiculū esset ipam nutrice oīum con
cipiētē : parturientēq; sigula motu carere ? ipossibi
le enim aliquid absq; motu parere : nec minus ridi
culum : quantum id corpus sterile nuncupare :

Nihil. n. aliud ipsius immobilis appellatio: q̄ sterile q̄d
dam significat. Totum hoc o fili generatim cōside
ra: quod est in mundo: aut crescendo: aut decrese
do mouetur. Quod uero mouetur: id præterea ui
uit. singula tamē uiuentia haud eadē esse necesse ē
Simul puipe mundus uniuersus existens: totus q̄
dem immobilis. partes autē eius agitabiles undiq̄:
nihil tamē corruptioni subiectum: sed appellatiōes
quædā falsæ homines turbant. Neq̄. n. generatio
uitæ creatio est: sed latentis explicatio uitæ: neque
mutatio mors: sed occultatio potius. Cū hæc igr̄
ita se habeant: immortalia cuncta. Materia quidem
uitæ spiritus est. mens animæ. Ex mente uiuēs ōe
profluit. Omne igr̄ uiuens per mentē: permanet
immortale. Maximo uero omnium immortalis est ho
mo: qui deum capit: qui diuinæ conformatur esse
tiæ. huic. n. soli: ex omni uiuentium genere: deus
ipse congregat. nocte quidē p̄ somnia: die crebrius
per portenta: perque ōnia sibi futura prenuntiat.
per aues: per intestina: per spiritū: perq̄ sibyllā. pp
ter quam uere dicitur homo scire quæ sunt: quæ fu
erunt: quæ mox uentura trahantur. Illud autem i
primis animaduertas fili mi uelim: q̄ unū quodq̄
genus uiuentium reliquorū: propriā mundi proui
tiam habitat. humida quidem aquā. terrestria ter
ram. aerem uolatilia: homo autem his ōnibus uti
tur. terra: aqua: aereq̄: & igni. Coelum suspicit:
sensuq̄ illud attigit. deus uero circa ōnia simul atq̄

per omnia . Actus . n . est omnium : atq; potestas .
nam arduum quiddam est o fili : deum percipere .
Hunc quotiens intueri uolueris : aduerte mūdi or
dinem : atq; ordinis eius ornatum . Aduerte neces
sitatē eorum : quæ sensu percipiuntur . prouidē
tiamq; cunctoꝝ : quæ facta sint ante : & quæ quo
tidie fiunt . Aduerte plenam uitæ materiam : talem
ac tantum deum cum omnibus bonis : & pulchris
diis : demonibus : atq; hominibus incedentem . TA
TIVS . At istæ o pater operationes quædam sunt .
TRISME . Ah fili unde hæc : nisi ab ipso deo pro
ficiscuntur ? num ignoras : quod quēmadmodum
mūdi partes sunt coelum : aqua : terra & aer . eodē
modo dei membra . uita : immortalitas : necessitas
prouidentia : natura : anima : mens ? Horumq; o
nium perstipatio : ipsum bonum : neq; fit aliquid
usq; : nec est factum : ubi deus ipse non adsit . TA
TIVS . In materia ergo pater . TRISME . Materia
fili mi seorsum est a deo : ut locus ille proprius assi
gnetur . Quid aliud illum existimas : q̄ rudem : idi
g : itamq; congeriem hanc existere posse ? ne credas
nisi formetur . Quod si formatur : ab aliquo certe
formatur . Operationes enī formandi : partes dei
esse diximus . A quo ergo uita donatur animantia
singula ? A quo fiunt immortalia : quæ immortali
tatis munere perfruuntur ? A quo mutantur : quæ
mutabilia sunt ? siue materiam : seu corpus nuncu
paueris : dei actus esse memeto . Actumq; materiæ

materiæ rationem . actum corporeum : corporum
rationem . actum essentiæ : essentiæ rationem . Idq;
omne : neq; quicq; est in omni : quod non sit ipse de
us . Itaq; nec magnitudo : neq; locus : neq; qualitas
nec figura : neq; etiam tempus circa deum . Omne
enim est . Omne autem circa omnia : atq; per oia .
Hoc uerbum o fili cole atq; adora . Cultus autem
dei unus est : non esse malum .

MERCVRII AD TATIVM FILIVM SVVM
DE GENERATIONE ET IMPOSITIO
NE SILENTII . TATIVS .

i N communibus pater sermonibus per æ
nigmata quædam : ac sine declaratione ul
lius adiunctionis : de deitate tractasti . asse
rens ante regenerationem saluum fieri neminem . E
quidem dum ascendebas in montem : supplex tibi
tūc astiti obsecrans : ut mihi regenerationis rationē
aliq̃do referares : id . n . solū restabat tūc mihi discen
dū . Tūc demū spopondisti te reuelatū : cū a mūdo
forem alienatus . Ecce iam paratus sum pater : a mē
te mea mūdi deceptiones excussi . Tu ergo serua p
missa . Regeneratōis modum uel palam : uel clancu
lū : ut lubet ediscere . Ignoro o Trismegiste : qua ex
materia quoq; semine nat⁹ fuerit hō . TRIS . O fili
cōtēplatiua ī silētio sapia : semē ei⁹ uerū bonū . TA .
quonā serēte pater : hoc . n . ignoro . TRI . uolūate di

mi fili. TATIVS. Et quanti est qui non est genit⁹
expers enim itelligibilis essentia: quod si aliter se ha
beat: qui gignitur: deus erit dei filius. TRISME.
Omne in omni: constans ex omnibus potestatib⁹
TATIVS. ænigmata fingis o pater: neq; patris mo
re cum filio loqueris. TRISME. Hoc genus o fili
non eruditur. uerbum quotiens uult: sub insinua
tione quadam in dei memoriam reducit. TATI.
Impossibilia infer: ac nimium uiolenta. qua prop
ter his cupio contradicere. TRIS. Admodum dis
crepas a paterno genere Tati. TATI. Ne inuideas
mihi pater: legitimus. n. sum filius. Age præcor: re
generationis modum me doce. TRIS. Quid dicā
fili: quod dicam: præter hoc non habeo quicq;: q̃
uerum cerno spectaculum: ex dei benignitate mihi
iā oblatum. unde in corpus sum imortale trāslatus
sūq; non ille qui prius fueram: ac mēs nup effect⁹
hoc misterium non docetur. Vide hoc elemēto for
mato: per quod uidere licet: per quod neglecta est
a me prima cōposita speties. non q̃ sim coloratus
tactūq; ac terminū habeam. ab iis. n. ipresentiarū
alienus sum. TATI. In furorem me isanumq; mē
tis oestrū o pater nimium cōcitasti: ipresentiarum
me ipsum haud uideo. TRISME. Utinam fili cha
rissime tu quoq; te ipsum non dormiens transcurri
sses: instar eorum. qui somno insomniis occupan
tur. TATIVS. Dic age: quis est regenerationis auc
tor: TRISMEGISTVS. Dei filius homo:

unius uoluntate dei. TATIVS. Nunc mutum o
pater ac stupidum reddidisti: ipse quoq; a pristino
statu mentis alienatus: eandem aspiratio imarum re
rum caractere magnitudinem: in eoq; mendatium
Mortalis enim species p dies singulos transmutat
hæc ad tempus utpote falsa in augmentum: detrimẽ
tumq; uertitur. quid ergo uerũ Trismegiste? TRI.
Quod non perturbatum. non determinatum: nõ
coloratum: non figuratum: non concisum: nudũ
perspicuum: a se ipso comprehensibile: intransmu
tabile bonum: ac pœnitus incorporeum. TATI.
Infanio iam re uera mi pater. cumq; sapientem ab
te sperassẽ me fieri: eiusmodi cognitione: sensus
obtusi sunt. TRISME. Sic accidit fili: nam sursum
latum ut ignis: & deorsum latum ut terra: & humi
dum uelut aqua: necnon spiras ut aer: quomodo
ipsum sensu percipies? non durum: nõ molle: nõ
densum: non penetrabile: solum potentia: atq; ac
tu considerandum. qui uero potest: oret. ut gene
rationem quæ in deo est: intelligat. TATIVS. Im
potens ego sum pater. TRIS. Absit hoc o fili. re
curre in te ipsum: & consequeris. uelis: ac fiet. Pur
ga sensus corporis. solue te ab irrationalibus mate
riæ ipsius ultoribus. TATIVS. Num ultores intra
me sunt? TRISME. Nõ pauci o fili: sed orribiles
ac multi. TATI. Ignoro pater. TRIS. En fili: hæc
una ẽ ultrix: ignoratia: secunda tristitia: tertia icõ
stantia: quarta cupiditas: quinta iniustitia: sexta luxu

ries: deceptio septima: octaua inuidia: fraus nona:
decima ira: undecima temeritas: duodecima uero ma-
licia: hæ quidem sunt numero duodecim. sub iis
plures aliæ continentur. Quæ per corporis carce-
rem inclusum: in tristem hominē sensib⁹ pati cogūt.
Absunt autem istæ ab eo: qui est dei fretus clemē-
tia. Atque ita constat regenerationis modus: ac ser-
mo. Deiceps fileto mi fili: deūq; silendo laudato:
eoq; pacto diuina clementia nunquam a nobis a-
berit. Gaude deiceps mi fili: nam potestate diuina
in contēplationem es ueritatis eleuat⁹. Descendit
in nos cognitio dei: hac accedēte: repulsa est igno-
ratio. Descendit in nos cognitio gaudii: hac præse-
te. tristitia penitus aufugit. in eosq; se uertit: qui ad
eam parati sunt capiendam. Potestatem uoco ad
gaudium perducentē: constātiā: cuiusuis pcul-
dubio suauissima est. Cōplectamur igitur eā liben-
tissime fili: ea enim cum primum aderit molliciem
omnē prorsus expellit. Quartam uero nunc cōtinē-
tiam uoco: uim uniuersarum uictricem cupidita-
tum. Gradus hic o fili: iusticiæ fundamentū existit
Aduerte autem quo pacto a cunctis operibus iu-
sticiam expulit. Iusti qdem effecti sumus: absente
iusticia fili. Sextā uoco potentiā in nos descendentē:
cōmunionē scilicet aduersus excessum. hoc deni-
que discedēte: in uoco ueritatē. aufugit mox decep-
tio: ueritas adest. Vide quomodo absolutum ē bo-
num: ueritate præseste. Liur. n. discessit a nobis:

ueritatis enim innatū est bonū: cum uita simul: &
lumine: nec ultra ire uindex accessit. Verum ultri
ces omnes repentino quodam impetu reiectæ sūt
Intellexisti fili regenerationis ipsius modū: denari
o præsente numero: intellectualis generatio com
posita est: quæ duodenariū numerū reiicit. Idq; ex
ipsa generatione speculati sumus. Quicūq; igitur
propter benignitatem generationis: quæ secundū
deum est: sensum amittit corporeum: seipsum co
gnoscit ex diuinis cōpositum: factusq; indecliuius:
diuina potētia tota mente latatur. **TATIVS.** O
pater concipio nō oculorum intuitu: sed actu mē
tis: qui per uires intimas exercetur. in coelo sum: in
terra: in aqua: in aere. in animalibus sum: in abori
bus: in corpore: ante corpus: atque post corpus.
At id præterea mihi dicas ueli: quomodo ultrices
tenebræ: numero duodeci a decē potestati⁹ re
pellū^r. Quis mod⁹ Trismegiste? **TRIS.** Taberna
culū istud o fili est: ex zodiaco circulo constitutū:
qui ex duodenario numero cōstat illo. Numeriq;
undecim sunt: unus omniformisq; secundū ideas
naturæ: ad hominis peruagationē: atq; circuitum
Itaq; disiugatæ quodāmodo sunt adinuicem ultri
ces illæ. in agendo tamen quodāmodo cōiugatæ.
ut ecce inseparabile est ab ira temeritas. Merito er
go secundū rectam rationē eatenus interuallū: qua
tenus a potestatibus decem. i. a denario numero re
pellū^r. Denari⁹ o fili animæ genitor ē. Vita uero

& lux ubi unitæ sunt: ubi unitatis ipsius numeri
sunt: ex spiritu nati: itaq; unitas secundū rōnem de
narium complectitur: rursusq; denarius unitatem
TATI. Eia pater uniuersum uideo: meq; ipsum in
mente cōspicio. TRIS. At hæc est regeneratio o
fili: nō adesse ulterius copori: quantitate dimenso.
Ob hanc pfecto rationē: regenerationis mysteriū
protuli. ne simus calumniatores totius: aduersus
multos: quos deus ipse uult. TATI. Responde ad
hæc o pater. corpus istud ex potentia cōstitutum:
num aliquando dissoluetur? TRIS. Caue ne id ul
terius audeas. Impossibilia profers: ac penit? erras
mentisq; oculis ista loquēdo impietate nimia pfa
naris. Sēsibile naturæ corp?: ab essētiāli generatiōe
procul admodū discrepat. unū quidē dissolubile
idissolubile alterū. Illud mortale. hoc imortale. An
uero ignoras: quod & deus: & unus fili? natus es?
TATI. O quā uellem opater: analogiā illā p hym
num: quē dixisti audisse te a potestatibus dū ipse i
octonario esset. TRIS. Octonariū o fili cecinit ipse
pimāder. Vnde te decet umbraculū soluere. purus
enim ille pimander: mens diuinæ potētiae: nō plu
ra mihi quam scripta sint aperuit. existimans me
reliqua scrutaturū: hortatus me est ad decora offi
cia: ex quo omnes quæ in me uires sunt: concinūt.
TATI. O pater audire hæc: & itelligere uelī. TRI
SME. Quiesce fili quiesce inquā. audies iā harmo
nicam cantilenam regenerationis: hymnum quē

nunquam sic facile propalarem: nisi tibi cōductu
rum cōfiderem. Non docetur hoc: sed occulitur in
silentio. Vide me fili bone: observa singula diligen
ter. Sic enim te quoq; decet orantē: sub diuo: occi
dēte sole: ad austrū oriente uero: ad eurū faciē uer
tere. TRIS. Vniuersa mundi natura hunc audiat
hymnū. Audi terra: audi turbines ibriū. o silue file
te: cātaturus sum creatorem ōnium: totūq; & unū
Audite coeli: quiescite uēti: circulus immortalis dei o
rationē istā exaudiat. Cano iam creatorē ōniū: ter
rarum distributorē: coelū equilibrantē: iubentē ex
occeano aquam ūdiq; fluere dulcē: ad hominū ali
mentū. iubentem ignem fulgere: supernae adactio
nis hominū: atq; deorū. Agamus illi ōnes una uo
ce gratias: tranāti coelos: naturamq; creati. Hic mē
tis est oculus: hic potētiarum benedictionē libēter
excipiet. O me æ uires: laudate ipsū unum & ōne.
Consonate uoluptati meæ: ōnes animi uires: Co
gnitio sancta: quæ tuo lumine fulget: p te lumen
intelligibile cantās: gaudio mentis exulto. Omnes
potentiæ mecū una cōcinite. Constātia canta me
cum. Iustitia mea p me iustū canat. Cōmunio me
a totum ipsū laudet. p me canat ueritas: ueritatem.
Bonum nostrum: bonum deniq; canat. O uita: o
lux: a nobis in nos benedictio currit. Gratias habe
o tibi p̄r: actus omniū potestatū. Gratias ago tibi
de? ōniū potestas actuū. Verbū tuū p me te laudet
per me mundus uerborū recipit sacrificium hoc.

meæ uires clamant: totum cantant: uoluntatē tuā
perficiunt. Tua uoluntas abste in totū: sacrificiū
uerborū ab omnibus excipe. Ouita totum quod
est in me: salua. O lux totum illumina: spiritus deus
Verbum tuum me regit spiritifer opifex. Tu solus
es deus. Homo tuus hæc clamat, per ignem: perq;
aerem: per aquā: perq; terram: per spiritum: perq;
creata. Ab eternitate benedictionē inueni: qua de
sidero in uolūtate tua quiescam. TATI. Noui pr̄
hūc hymnum abste ex uoluntatis affectu cantatū
unde mundū attigi meum. TRIS. Intelligibilē dico
mundū fili. TATI. Intelligibilem dico pater. Ex
tua siquidem cantilena: illustrata mihi mens est:
quo fit: ut ipse quoq; ardeā amore canēdi. TRIS.
O fili mi tati: ne sine proposito laudes cantato di
uinas. TATIVS. Ex mēte cātabo mi pater. TRIS
ME. Quæ speculor infundo tibi generatiōis p̄ge
nitor tati. TATI. Deo uerboq; offero sacrificia. o
deus: tu pater tu dominus. tuq; mens: accipe sacri
ficia uerborum: quæ requiris a me: te uolēte perfi
ciuntur omnia. TRIME. Offerto fili hostiā patri
deo gratam: orationiq; tue intentus esto. TATI.
Gratias hēo tibi pater: quod ista mihi predicare
uolueris. TRISME. Gaudeo fili. quod te bona
quamplurima ex ueritate: quæ sane sunt imorta
lia opera: id a me discens silentium uirtutis anūcia
nulli cōmunicans regenerationis mysterium: ne
tanquam calumniatores quidam reputemur.

Etenim uterque nostrum ad sufficientiam medita-
tus est. ego quidem discens. tu uero perdiscens: ex
quo te ipsum: patremque nouisti .

MERCVRII AD AESCVLAPIVM EPYLO- GVS .

¶ Voniam filius meus tatius: te absente :
naturam omnium discere uoluit. cūcta
ri uero me noluit. ipse utpote iunior ac
nup accedens: ad cuiusque cognitionē: coactus sū
plurima dicere. ut facilis illi foret atque expeditus i
tuitus: ope precium esse censui. ut ex multis eligēs
potiora: summam nunc tibi disputationē prece-
dentem repetam. Licet enim tecum : utpote rerū
naturæ pito: per mysteria quædā percurrere. Quæ
sensu percipiuntur: facta sunt omnia: fiuntque quo-
tidie. genita nō a seipsis: sed ab altero fiunt. Multa
sunt genita. sensu patentia singula : differentiaque
nec omnino similia. quæcunque gignuntur: pcedūt
ab altero. Est ergo quis factor istorum : atque is in-
genitus: ut genitis antiquior sit. Genita. n. dixim⁹
ab alio fluere. Nihil autem præter ingeniū : geni-
tis esse potest antiquus. Factor quippe potentior ē
& unicu s : solusque reuera sapiens uniuersa : cum
nihil omnino precedat. Dominatur quoque multi-
tudini: magnitudini: actioni: continuitati: genitoge-
que omniū differentia. Præterea genita uisibilia
sunt: inuisibilis ille. ob id uero facit: ut uisibile fiat .

semp igitur facit. Dignum est itelligere : inteligen
do mirari: ad mirando se beatū uocare : patrem le
gitimū recognoscentē. Quid. n. dulcius parente le
gitimo? Quis iste? Quomodo eum reperiemus?
An illi appellationē dei soli decens est attribuere?
uel factoris: uel patris? An tria pariter cognomen
ta? deū ergo cognominato: propter potētiā. facto
rem: ppter actum. patrem deniq; ppter bonū. Est
enim potestas a genitis admodū differens: actus a
utem iproductione cunctoz. Quamobrē sermo
nis uarietate: uanitateq; dimissa: duo hæc i primis
meditari oportet. genitorē. scilicet ac genitū : horz nihil
est mediū. nec q̄q̄ prater hoc aliud. Cū ergo ōnia
intelligere uolueris: horū recordare duorū : eaque
esse uniuersa memeto. nihilq; tibi erit ābiguū : nec
supnoz : nec ifernorū: seu diuinorū: siue mutabili
um: aut patentū: aut eoz q̄ i tenebris delitescūt
Duo nēpe cūcta sūt. geitor ac geitū. nec secerni al
terū ab altero pōt. neq; n. fctōrem absq; facto ēē
possibile ē. utrunq; illoz idipsū existit. Itaq; neu
trum disiūgi licet ab altero. quemadmodum neu
trorum a seipso diuidi. Si. n. ipsum faciens : nihil
prater ipsum quod facit est aliud: simplex. n. est:
ut semper est: ita semper est agens: idemq; sibiipsi :
& in existendo pariter: et in agendo. Nihil autem
quod genitum : a seipso genitum est . non ergo
seorsum factum a faciente . qui horum unum

*deus. factor p
potentia, actus*

*deus totū sūt
ac genitū.*

subtrahit : p̄dit & alteꝝ. Vnus q̄ppe natura p̄pria
naturā sēp alterā respicit. Si itaq; duo cōcessa sūt :
efficiēs : & effectū. unita qdē sunt iuicē. sic tamen
ut unū p̄cedat : alterū uero seq̄tur. precedens sane
deus efficiēs : sequēs uero id quod ē effectū. Quic
qd id deniq; sit. neq; diffidat q̄spiā iis quæ dixim⁹
uarietate reꝝ p̄territus : q̄i tā diuersoꝝ cōstructio :
uel ardua sit : uel indigna : maiestate diuina . Vnica
enī deo gloria : ōnium cōstitutio : atq; id est : uelut
corpus dei effectōr . Ab ipso p̄fecto factore
nihil malum : nihilque turpe . Hæ siquidem pas
siones sunt : creata sequentes opera : quemadmo
dum æs rubigo . animata corpora : limus . At
neque faber ferrarius induxit rubiginem : neque
animati corporis genitor : cenum ac sordes . eo
demque modo : nec deus etiam malum . Gene
rationis aūt p̄seueratio : malum surrepere cogit :
eaque de causa mutationem deus rebus instituit .
& ceu quandam generationis ipsius purgationē .
Præterea eidem pictori figurare licet & cœlum : ter
ram : mare : deos : homines : bruta : arbores : ac
uita carentia . Deo uero uni : talium deerit
agendorum facultas ? Odementē : o cæcum : & to
tius diuinæ cognitionis inexpertem. Nihil est ma
gis o æsculapi ridiculū : quam quod huic accidit.
Nā dū se deū uenerari fatef̄ : ex eo quod cœcādi ne
gotio curaue liberet : deum ipsum p̄sus ignorat
quodque deterius est : mortalium illi passiones

ascribit : inuidiam : superbiam : ignorantiam : ibecillitatem . Nisi . n . fatiat omnia : aut superbus est : aut potius ibecillis : quorum utrūq; nepharium . Deus enim unicam propriamq; naturam habet : idq; ipm bonum est . Bonus autem : nec superbus est : nec i potēs . ipsum uero bonum : deus est . Bonū quippe ipsa uis omnium agendorum . Quodcunq; genitū a deo genitum : id est a bono . & ab eo : quod ōnia pōt . Vide quomodo ille quidem facit : quomodo etiā illa fiunt . quod si comprehendere uelis : licet magnam rationem perpulchram : atq; simillimā intueri . Aspice præcor agricultorem : semina in terræ gremium diffundentem . hic triticum : ordeum alibi : alibi uero reliqui generis semina . Aspice eundē uites malosq; : & ficus repastinantem atq; amputātem . eodemq; modo deus ipse in coelum quidem ferit immortalitatem : in terra uero mutationem : i totum deniq; mundum uitam : atq; motum . Hac autem haud multa sunt : sed pauca . certoq; numero determinata . Cuncta enim quattuor sunt : ac deus & generatio : quibus oīa comprehendūf .

FINIS EST OPERIS EL' GANTISSIMI
MERCVRII TRISMEGISTI :

ab ipso profecto factore nihil malū nihil turpe .
Ha siquidē passionēs sūpcreata sequentes opera :
que ad modū as rubigo . animata corpora huius
at neq; faber ferrarius induit rubiginē : neq; cor
poris animata gemitur : cœnū ac sordes : eodēq;
modo : nec deus etiā malū .

Quia i nobis fuit q̄ue no q̄hane q̄p fuit. i. a. v.
Orū q̄ fuit pti in nobis ē p̄rti no ē. In no

dicitur e op^o / rati^o / appetit^u / delectat^{io} / ut vno dicit^u ubi q^uing^u mea fuit op^o.
 No fuit i nob^{is} rati^o / possessio / gloria / p^{ri}ncipat^u / vno ubi q^uing^u mea op^o no fuit.
 Que igit^{ur} i nob^{is} fuit nata fuit libera. n^{on} q^u p^{ri}ncipat^u p^{ri}ncipat^u possit. Que i nob^{is}
 no fuit ea iheret^u / sua / q^u p^{ri}ncipat^u possit atq^{ue} aliena

Quae eo coram me quaerit aliter fuit ignorante notitiam euerat. 112. 2.
Si q. nata fuit libera. sua putabit. et aliter q. fuit. pro q. dicitur. delect. et tunc
 ut fuit. delect. ut q. dicitur. Si uero q. fuit id s. m. e. putabit. et aliter q. d. re uera e.
 aliter nemo te cogit. ut q. nemo q. dicit. nemo culpabit. nemo accusabit. tunc
 nihil agas. nemo te ledet. immo non habet.

Si q talia exoptat, memeto nō oportet modice comutu ea attigerit, bz pti nō
dimittat, pti i pletia renser, ac p tuiusq cura agat. Si at tñya uel res
nar. b. diues ēē p domosq dūrigat, fortasse neq tñya gsequi. q. p ora qz
exoptat. Illa uo nullo modo gsequat, q sola hor felicitate puerit

Quo nobis pacto i affa qunt imaginatioe generi oporteat *sa^m*
Cōtinuo igitur i qunt affa imaginatioe diste considerat; imaginatioes eē illa
neqz id oīd eē qd videt. Deinde si tar id ē eamā hūc regulz qd hēt. ymagz
huius & maiore; ut m^a ea sit; q̄ fuit i nobis; an q̄ nō fuit. Quid si ā aliqd eoz sit.
q̄ in nobis nō fuit promptū h̄ est nūl ad me.

Quomodo tractanda fuit q̄ in nob̄ fuit. sa. q.
Remeto appetitū q̄ p̄missione ēē ut q̄ dicitur qd appetit. dēstinatōibz p̄missioē
 ut i id nō incidat qd dēstinat. q̄ q̄ appetitū q̄ p̄missioē corid̄ i fortunatū ē. q̄ at
 i id qd dēstinet incidit male ē fortunatū. Si q̄ sola dēstinet q̄ p̄t̄ eoz naturā
 fuit q̄ i te fuit nūq̄ i id incidet qd dēstinat. q̄ orbi at si dēstinet a morte a
 p̄sumptatē male fortunatū ē. Aufer igit̄ dēstinatōē ab orbz q̄ nō fuit i nob̄
 eoz trāffer i ea q̄ p̄t̄ eoz naturā fuit q̄ i nob̄ fuit. Appetitū nō p̄t̄ q̄ i p̄sola
 aufer. Si n̄ appetitū q̄ i nob̄ nō fuit ab a eoz coridat. nūc ē. q̄ n̄ nō eoz q̄
 fuit i nob̄ appetitū expēdiat. nō dū tibi q̄ stat. Solo an cōtin a enotatōē nūc
 ze leuit. aut cū supputatōē remisse.

Quomodo tractada qm nob no fut. Ca. 6.
In vnaqz eoz qd delectat a utilitate pber a diligunt. memeto qd
rar qle id qd e. Inuicem a m. ^{me} Si oia dilio. du oia diligo. ea n fra-
da no pntur ab. Si filiu amat a more du se hoiez diliger. mortuo n-
no pntur ab.

Quomodo parati i acce oporteat ut p[er] caroe uasem ac
p[ri]mo p[er] meditacoem. no p[er]m[itt]it[ur]
 ca^m 7.

Cū re gēna agōssur et redige tibi i memoria qd nā ea res sit. si
 lotū abis ipse tibi grūz i balneo fuit nrorat. i gēto. quiriā. furat
 atz itq tūz re agōdier. Et at qm uo dier. lanari uolo. ppositūq me
 u qd s^m nata ē suar. et i grūz re fuit nō dier. si n puto si q' it' laudon
 peditmeti accidat i p motu h' tibi erit. Nō h' uoleba solu. si et meū ppositū
 qd ē s^m nata suar. nō suabo at si molest' fera g'hit.

De pñis larois declarada p'coz nati' q'fideracoẽz q' nob' p'teas / Ca^{ma} 8.
Disturbant hoies nō reuipē s' rez op'oneb. Et mozt mñal t'ribile
 aliqñ e' p'cti vñsa foret / s' q' op'io de mozte t'ribil' iō illa t'ribil'. Jgu

cū tēpēdīam' a p'ibem' a doleam' nūq' aliu accusam' h' nob' ip'at q'
ē opimiones m'as. // Raro p'cepti t'plu' q' hōm' q'dg assu'ro. | Cā' q'
Ineruditi ē alios culpar' cū q'male agūt. Cū q' iā cepit curi //
dū seipm'. Eruditi neq' aliu neq' seipm'.

Quomō tractada q' de cotinib' videt' diligēda.

| Cā' ip.

Ob nūllaz alienā excellētia te effera' b. Cū equ' sup'biē' dicit p'
ulher fū. feredū eēt. Cū nō cū dū sup'biē' pulchrū hō equū me //
meto te ob pulchrū equū sup'bi'. q'd q' ē tūm' p' usū magnarū q'
cū i v'lu op'ionū s'm nata te hēb'. Cū nō sup'biab', ob ad tūm bonū sup'bi' //

isidorus li. 5. indictu preterit golomeu philome
tore inter epiphane et evergete golomeis
et sapius golomeu satezu.

De tempore.

ada creatus est non ante kalendas apriles
christus coeatus est 7.

